

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ

“Затверджую”

Проректор наукової роботи
Української медичної стоматологічної
академії, професор **І.П. Кайдашев**
«19» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Хірургія

(повна назва навчальної дисципліни)

для аспірантів

Напрямок підготовки: 22 – Охорона здоров'я

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність: 222 – Медицина

(шифр і назва спеціальності)

ВСТУП

Навчальна дисципліна “Хірургія” є складовою частиною освітньо-наукової програми підготовки в аспірантурі за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти з напрямку підготовки 22 – “Охорона здоров'я”, спеціальності 222 – “Медицина”.

Дана дисципліна є нормативною.

Викладається у 1-8 семестрі 1-4 року навчання в обсязі – 420 годин (14 кредитів ECTS) зокрема: лекції – 20 год., практичні 180 год., самостійна робота – 220 год. У курсі передбачено 2 модулі. Вивчення дисципліни завершується іспитом.

Мета дисципліни – підготовка аспірантів на третьому освітньо-науковому рівні.

Зміст дисципліни. Дисципліна “Хірургія” є базовою у підготовці здобувачів третього освітньо-наукового рівня з фаху хірургія. Дисципліна складається із лекційних та практичних занять, на яких будуть висвітлені питання організації хірургічної служби в Україні, поглиблене засвоєння спеціальності, оволодіння сучасними методами профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації хворих, сучасними практичними методиками.

Особлива увага приділяється поглибленому вивченню різних розділів спеціальності, принципів деонтологічного підходу до хворих, методам всебічного обстеження та лікування пацієнтів, подачі експертних заключень.

Місце дисципліни (в структурно-логічній схемі підготовки фахівців відповідного напрямку): дисципліна хірургія виступає спецпредметом у освітньо-науковій програмі підготовки докторів філософії за спеціальністю 222 – Медицина.

Цикли підготовки в аспірантурі:

I. Цикл оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями:

1. Історія та філософія науки;

2. Біоетика;
3. Біоінформатика;
4. Психологія спілкування;
5. Психологія та педагогіка вищої школи.

II. Іноземна мова:

1. Курс англійської / німецької мови наукового спілкування.

III. Цикл набуття універсальних навичок дослідника:

1. Методологія наукового і патентного пошуку;
2. Медична статистика;
3. Клінічна імунологія;
4. Клінічна епідеміологія;

IV. Спеціальність:

1. Спецпредмет – хірургія.

Зв'язок з іншими дисциплінами.

АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

Анатомічна будова серця, легень, шлунку, стравоходу, підшлункової залози, діафрагми, печінки та позапечінкових жовчних ходів, середостіння. Анатомічна будова артерій та вен. Будова портальної системи. Кровопостачання цих органів та іннервація. Пересадка органів.

НОРМАЛЬНА ФІЗІОЛОГІЯ

Нормальна функція легень, серця, стравоходу та шлунку, печінки і селезінки, підшлункової залози. Фізіологія портального кровотоку. Фізіологія кровотворення. Робота серця. Регуляція серцевої діяльності. Нормальний процес звертання крові.

ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ

Розвиток патологічних процесів в серці, легенях, шлунку та стравоході, підшлунковій залозі, в стінках судин. Зміна при цьому основних параметрів гомеостазу. Порушення процесу зсідання крові.

ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ ТА ТОПОГРАФІЧНА АНАТОМІЯ

Топографічна анатомія печінки, селезінки, стравоходу та шлунку, легень та бронхів, підшлункової залози, їх іннервація та кровопостачання. Типові доступи при оперативних втручаннях. Елементи оперативної техніки.

ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ

Аномалії розвитку легень, печінки, селезінки, стравоходу, підшлункової залози. Класифікація хвороб цих органів. Гістологічна будова цих органів. Гістологічна будова доброякісних та злоякісних пухлин, що найбільш часто зустрічаються в цих органах.

ФІЗИКО-КОЛОЇДНА, ОРГАНІЧНА ХІМІЯ ТА БІОФІЗИКА

Колоїдні розчини, їх значення в організмі. Найважливіші електроліти крові, їх регулювання. Складові частини шлункового соку, підшлункової залози.

БІОЛОГІЧНА ХІМІЯ

Складові частини плазми, їх клінічне значення. Регулювання. Зміни біохімічних параметрів крові як наслідок інтоксикації.

ГІСТОЛОГІЯ, ЦИТОЛОГІЯ ТА ЕМБРІОЛОГІЯ

Ембріогенез серцево-судинної системи, паренхіматозних органів, легень та бронхів, стравоходу та шлунку. Морфологічна характеристика.

ЗАГАЛЬНА ХІРУРГІЯ

Патогенез, клінічні прояви, діагностика та лікування запального процесу в кістках, гострих захворюваннях органів черевної порожнини. Елементи хірургічної техніки, загальні принципи підготовки хворих до оперативних втручань. Принципи обстеження хірургічних хворих. Клінічна оцінка аналізів, рентгенограм.

АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ

Диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини з гострими гінекологічними захворюваннями. Особливості перебігу гострих хірургічних захворювань при вагітності. Хірургічні ускладнення після пологів та гінекологічних операцій.

ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА

Обстеження хворого. Основи патології легень, шлунку, підшлункової залози, серця, артерій та вен. Оцінка клінічних аналізів сечі, крові, біохімічних показників. Оцінка ЕКГ, рентгенограм. Загальні принципи лікуванню найбільш поширених захворювань.

УРОЛОГІЯ

Основи сечовиділення. Порушення функції нирок. Гостра затримка сечі. Катетеризація сечового міхура. Анурії. Травми нирок та сечового міхура. Перша медична допомога. Пересадка нирок.

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

Ускладнення інфекційних хвороб, що потребують хірургічного втручання. Диференційна діагностика інфекційних захворювань з гострими хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини.

ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

Травми кісток та закриті пошкодження органів грудної та черевної порожнини. Патогенез шоку та його лікування. Термічні пошкодження.

ОНКОЛОГІЯ

Міжнародна класифікація злоякісних пухлин. Головні принципи діагностик та лікування. Променева та хіміотерапія пухлин. Облік хворих.

ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ З ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЬОВОЮ ХІРУРГІЄЮ

Закономірності протікання запальних процесів обличчя. Принципи лікування.

ПРОМЕНЕВА ДІАГНОСТИКА ТА ТЕРАПІЯ

Рентгенологічна симптоматика гострих захворювань органів черевної та грудної порожнини. Рентгенконтрастні методи дослідження в хірургії. Рентгенендоваскулярна хірургія.

АНЕСТЕЗИОЛОГІЯ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЯ

Допомога при невідкладних станах у хірургічних хворих. Корекція порушень гомеостазу. Ведення хірургічних хворих в післяопераційному періоді. Основи анестезіологічного забезпечення оперативних втручань.

ФТИЗІАТРІЯ

Диференційна діагностика захворювань легень та плеври. Особливості ураження органів грудної, черевної порожнини та позаочеревенного простору. Особливості клінічного перебігу хірургічних захворювань при туберкульозі. Специфічні методи лікування.

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА

Історія розвитку хірургії. Ведення медичної документації. Статистичні методи обробки результатів лікування хірургічних хворих. Експертиза працездатності.

МЕДИЦИНА КАТАСТРОФ ТА НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ

Особливості травм в зонах масового ураження населення. Принципи надання хірургічної допомоги на етапах медичної евакуації. Діагностика та лікування полі травми та травматичної хвороби.

Мета дисципліни – ознайомлення аспірантів із загальними питаннями та сутністю системи хірургічної служби, поширення клінічної ерудиції, виховання навиків з науково-дослідної роботи, яка необхідна в подальшій лікувальній діяльності; вивчення етіології, патогенезу захворювань, класифікацій, клінічних проявів, опанувати основні методи обстеження та лікування хворих на хірургічну патологію.

Завдання дисципліни – поглиблене засвоєння спеціальності, оволодіння сучасними методами профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації хворих.

Аспірант повинен оволодіти методиками обстеження хворих, сучасними практичними методиками.

Аспірант відвідує лекції професорів, доцентів, має бути присутнім на практичних та семінарських заняттях зі студентами.

Особлива увага приділяється поглибленому вивченню різних розділів спеціальності, принципів деонтологічного підходу до хворих, методам всебічного обстеження та лікування хворих, подачі експертних заключень.

В результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен **знати:**

- основи законодавства по охороні здоров'я та директивні документи, які визначають діяльність органів охорони здоров'я;

- загальні питання організації на Україні хірургічної допомоги дорослим та дітям, організацію роботи швидкої допомоги дорослому та дитячому населенню; організацію медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовими ушкодженнями;

- організація, обладнання та оснащення хірургічного кабінету поліклініки, інструментарій та оснащення операційної для проведення хірургічних операцій;

- топографічну анатомію передньої черевної стінки та черевної порожнини, позаочеревинного простору, тазу, вікову анатомію в основних вікових групах;

- основні питання нормальної та патологічної фізіології при хірургічній патології в основних вікових групах, взаємозв'язок функціональних систем організму та рівні їх регуляції;

- причини виникнення патологічних процесів в організмі, механізми їх розвинення та клінічні прояви;

- основи водно-електролітного обміну, кислотно-лужний стан, можливі типи їх порушення та принципи лікування в різних вікових групах;

- патофізіологію травматизму та крововтрати, профілактику та терапію шоку та крововтрати; патофізіологію раньового процесу і гнійного процесу;

- фізіологію та патофізіологію зсідаючої системи крові, показання та протипоказання до переливання крові та її компонентів;

- загальні та функціональні методи обстеження хворих в хірургії, питання асептики та антисептики;

- принципи та методи знеболення і в хірургії в основних вікових групах;

- питання інтенсивної терапії і реанімації в хірургії;

- клінічну симптоматику основних хірургічних захворювань в різних вікових групах, їх профілактику, діагностику та лікування;

- клінічну симптоматику пограничних та невідкладних станів в хірургії;

- показання та протипоказання до спеціальних методів дослідження (рентгенологічних, радіоізотопних, ультразвукових та ін.);
- принципи підготовки хворих до операції і принципи ведення післяопераційного періоду;
- принципи медикаментозної терапії хірургічних захворювань, сучасні лікарські засоби, механізм дії, дози, протипоказання до застосування; ускладнення та їх профілактика;
- застосування фізіотерапії та лікувальної фізкультури у хірургічних хворих, показання та протипоказання до санаторно-курортного лікування;
- основи раціонального харчування, принципи дієтотерапії у хірургічних хворих, в першу чергу при передопераційній підготовці та в післяопераційному періодах;
- обладнання операційних палат та палат інтенсивної терапії, техніка безпеки при роботі з апаратурою;
- питання організації та діяльності медичної служби цивільної оборони.

ВМІТИ:

- отримати вичерпну інформацію про захворювання від хворого або оточуючих його родичів чи на основі аналізу медичної документації, що мається в розпорядженні;
- застосувати об'єктивні методи обстеження хворого, що визначають загальні та специфічні ознаки хірургічного захворювання, особливо в тих випадках, коли потрібна невідкладна допомога або інтенсивна терапія;
- встановити попередній діагноз основного та супутнього захворювання, їх ускладнень;
- оцінити важкість стану хворого, причину цього стану, вжити необхідних засобів для виведення хворого з цього стану; визначити об'єм реанімаційних заходів;
- надати необхідну невідкладну допомогу (штучне дихання, масаж серця, іммобілізацію кінцівки при переломах, зупинку кровотечі, перев'язку та тампонаду рани, промивання шлунку при отруєнні, катетеризацію сечового

міхура при гострій затримці сечі, невідкладну трахеостомію при асфіксії);

- визначити необхідність та послідовність спеціальних методів дослідження (лабораторних, інструментальних, рентгенологічних, радіоізотопних, функціональних та ін.), виконати їх і дати правильну їм оцінку;

- визначити показання до госпіталізації, організувати її у відповідності зі станом хворого;

- провести диференційну діагностику основних хірургічних захворювань в різних вікових групах, обґрунтувати клінічний діагноз;

- обґрунтувати схему, план і тактику ведення хворих, показання та протипоказання до операції;

- розробити план підготовки хворого до невідкладної та планової операції, визначити ступінь порушення гомеостазу, здійснити підготовку всіх функціональних систем організму хворого до операції;

- визначити групу крові та виконати внутрішньовенне переливання крові або внутрішньоартеріальне нагнітання крові, виявити можливі трансфузійні ускладнення і при їх виникненні провести боротьбу з ними;

- обґрунтувати найбільш доцільну техніку операції при даному хірургічному захворюванні та виконати її в необхідному обсязі;

- обґрунтувати методику знеболення і при необхідності виконати її (крім методів, що потребують участь лікаря-анестезіолога);

- розробити схему післяопераційного ведення хворого і профілактики післяопераційних ускладнень, призначити необхідну медикаментозну терапію;

- оформити всю необхідну медичну документацію;

- проводити диспансеризацію та оцінювати її ефективність;

- вміти діагностувати та надати необхідну допомогу при наступних захворюваннях та станах: травматичний шок, гостра крововтрата, рани та раньова інфекція, гостра серцева та дихальна недостатність, гострий токсикоз, включаючи синдром тривалого розчалування;

- техніку проведення планових та ургентних операцій при хірургічних патологіях.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують аспіранти.

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

До модуля I входять теми 1-38, зокрема за змістовими модулями: змістовий модуль 1 (ЗМ1) – теми 1-6, змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 7-15, змістовий модуль 3 (ЗМ3) – теми 16-24, змістовий модуль 4 (ЗМ4) – теми 25-38. До модуля II входять теми 39-73, зокрема за змістовими модулями: змістовий модуль 1 (ЗМ1) – теми 39-53, змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 54-73.

Обов'язковим для іспиту є складання підсумкових модульних контролів за модулями I та II.

Оцінювання за формами контролю:

	Модуль I				Модуль II	
	ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	ЗМ1	ЗМ2
ПМК I	Min. – 20 балів		Max. – 30 балів		Min. – 20 балів	Max. – 30 балів
ПМК II	Min. – 20 балів		Max. – 30 балів		Min. – 20 балів	Max. – 30 балів
Іспит	Min. – 20 балів, Max. – 40 балів					

Для аспірантів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум* – **40 балів** для одержання іспиту обов'язково *перескладання ПМК I та ПМК II.*

При цьому, кількість балів:

- **1-34** відповідає оцінці “незадовільно” з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;
- **35-59** відповідає оцінці “незадовільно” з можливістю повторного складання;
- **60-64** відповідає оцінці “задовільно” («достатньо»);
- **65-74** відповідає оцінці “задовільно”;
- **75 - 84** відповідає оцінці “добре”;
- **85 - 89** відповідає оцінці “добре” (“дуже добре”);
- **90 - 100** відповідає оцінці “відмінно”.

Шкала відповідності:

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		
65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	не задовільно
1 – 34		

ПРОГРАМА МОДУЛЯ І

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ХІРУРГІЇ.

ТЕМА 1. Організація медичної допомоги хворим з хірургічними захворюваннями. Спеціальні методи дослідження в хірургії. Основні нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги. Правові основи екстреної хірургічної допомоги. Основні професійні обов'язки і права діяльності хірургів (8 год.).

ТЕМА 2. Невідкладні стани в хірургії. Інтенсивна терапія в хірургії (6 год.).

ТЕМА 3. Рани та ранова інфекція. Опіки та відмороження (6 год.).

ТЕМА 4. Амбулаторна хірургія. Невідкладна травматологія та ортопедія (4 год.).

ТЕМА 5. Основи теоретичної і клінічної онкології. Малоінвазивна хірургія (5 год.).

ТЕМА 6. Контроль змістового модуля 1 (1 год.).

Змістовий модуль 2. НЕВІДКЛАДНА ХІРУРГІЯ. ГОСТРИЙ АПЕНДИЦИТ. ГОСТРИЙ ХОЛЕЦИСТИТ. ГОСТРИЙ ПАНКРЕАТИТ. ГОСТРА КИШКОВА НЕПРОХІДНІСТЬ. ЗАЩЕМЛЕНА ГРИЖА. ПЕРФОРАТИВНА ВИРАЗКА. ПЕРИТОНІТИ.

ТЕМА 7. Гострий апендицит. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика. Особливості перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка (10 год.).

ТЕМА 8. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, периапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт. Техніка операційних втручань при гострому апендициті (10 год.).

ТЕМА 9. Післяопераційні ускладнення апендектомії. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення (10 год.).

ТЕМА 10. Гострий панкреатит. Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту. Класифікація. Діагностика. Консервативне і хірургічне лікування

гострого панкреатиту. Ускладнення гострого панкреатиту: діагностика, тактика лікування. Техніка операційних втручань (10 год.).

ТЕМА 11. Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Поняття, класифікація гострої кишкової непрохідності. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності (12 год.).

ТЕМА 12. Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, ознаки життєдіяльності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Післяопераційне лікування. Злукова хвороба. Тромбоз і емболія судин брижі кишок. Защемлена грижа. Види защемлення, клініка, діагностика. Особливості хірургічного лікування (10 год.).

ТЕМА 13. Перфоративна виразка. Класифікація, клініка і діагностика перфоративної виразки. Особливості перебігу. Ускладнення. Техніка операційних втручань. Післяопераційні ускладнення (8 год.).

ТЕМА 14. Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Абдомінальний сепсис. Клініка і діагностика перитоніту. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису. Абсцеси черевної порожнини та способи їх дренивання (9 год.).

ТЕМА 15. Контроль змістового модуля 2 (1 год.).

Змістовий модуль 3. НЕВІДКЛАДНА ХІРУРГІЯ. ГОСТРІ ШЛУНКОВО-КИШКОВІ КРОВОТЕЧІ. ТРАВМИ ТА УШКОДЖЕННЯ ОРГАНІВ ЧЕРЕВНОЇ ПОРОЖНИНИ. ГОСТРІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ, ПЛЕВРИ ТА СЕРЕДОСТІННЯ.

ТЕМА 16. Класифікація гострих шлунково-кишкових кровотеч. Клініка. Діагностика. Ступінь крововтрати. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування кровотеч із верхніх і нижніх відділів шлунково-кишкового тракту. Консервативне лікування. Ендоскопічні та ендовазальні методи зупинки кровотеч (8 год.).

ТЕМА 17. Хірургічна тактика при шлунково-кишкових кровотечах. Техніка операційних втручань. Ведення післяопераційного періоду (14 год.).

ТЕМА 18. Ушкодження шлунково-кишкового тракту сторонніми тілами. Поранення стінки живота (4 год.).

ТЕМА 19. Травма паренхіматозних органів: печінки селезінки. Травма порожнистих органів. (4 год.).

ТЕМА 20. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно-рухового апарату. Тактика хірурга та види оперативних втручань (6 год.).

ТЕМА 21. Абсцес і гангрена легень. Спонтанний пневмоторакс. Легенева кровотеча. Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс (8 год.).

ТЕМА 22. Медіастиніт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика диференційна діагностика, консервативні методи лікування (8 год.).

ТЕМА 23. Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи, види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах (4 год.).

ТЕМА 24. Контроль змістового модуля 3 (1 год.).

Змістовий модуль 4. НЕВІДКЛАДНА ХІРУРГІЯ. ТРАВМИ ОРГАНІВ ГРУДНОЇ КЛІТКИ. ГОСТРІ ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ СУДИН. УШКОДЖЕННЯ КРОВОНОСНИХ СУДИН.

ТЕМА 25. Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і груднини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений (4 год.).

ТЕМА 26. Емпієма середостіння. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень (6 год.).

ТЕМА 27. Поранення серця. Методика зашивання ран серця (4 год.).

ТЕМА 28. Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: трансабдомінальні, трансторакальні (6 год.).

ТЕМА 29. Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики. Сторонні тіла, травми та опіки стравоходу (4 год.).

ТЕМА 30. Гострі хірургічні захворювання судин. Гострі тромботичні і запальні захворювання системи нижньої порожнистої вени (4 год.).

ТЕМА 31. Тромбофлебіт і флеботромбоз нижніх кінцівок. Гострий тромбоз системи верхньої порожнистої вени (6 год.).

ТЕМА 32. Емболія і гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок (4 год.).

ТЕМА 33. Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія. Патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційована діагностика, консервативні методи лікування (3 год.).

ТЕМА 34. Показання і протипоказання до хірургічного лікування тромбоемболії легеневої артерії та його методи, види операцій, ускладнення та профілактика тромбоемболічних ускладнень (6 год.).

ТЕМА 35. Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин (4 год.).

ТЕМА 36. Перев'язка, катетеризація та відновлення прохідності судин: види судинних швів, трансплантація і протезування судин, шунтування судин (6 год.).

ТЕМА 37. Контроль змістового модуля 1 (1 год.).

ТЕМА 38. Підсумковий модульний контроль (2 год.).

ПРОГРАМА МОДУЛЯ II

Змістовий модуль 1. ПЛАНОВА ХІРУРГІЯ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ШЛУНКА І ДВНАДЦЯТИПАЛОЇ КИШКИ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЖОВЧНИХ ШЛЯХІВ ТА ПЕЧІНКИ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ. ГРИЖІ ЖИВОТА. ПРОКТОЛОГІЯ.

Тема 39. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка (4 год.).

Тема 40. Ранні та пізні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомози, пост резекційні та постваготомні синдроми. Сучасні малоінвазивні методи лікування (4 год.).

Тема 41. Жовчокам'яна хвороба та її ускладнення. Етіологія, патогенез, методи діагностики, місце ендоскопічних методів у комплексі передопераційної діагностики і лікування (6 год.).

Тема 42. Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці. Ускладнення під час та після операцій на жовчних шляхах. Діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій (4 год.).

Тема 43. Постхолецистектомічний синдром. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах. Методи відновлення прохідності жовчних шляхів. Кісти та абсцеси печінки. цироз печінки та портальна гіпертензія. Сучасні малоінвазивні методи лікування (4 год.).

Тема 44. Сучасні погляди на етіопатогенез хронічного панкреатиту (6 год.).

Тема 45. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти).консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень. Види та способи оперативних втручань (4 год.).

Тема 46. Інсулінома і ульцерозна аденома підшлункової залози. Сучасні малоінвазивні методи лікування (4 год.).

Тема 47. Загальне вчення про грижі. Етіологія. Класифікація. Складові частини грижі. Симптоматологія і діагностика (6 год.).

Тема 48. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколо пупкових, білої лінії живота. Особливості лікування післяопераційних гриж (6 год.).

Тема 49. Грижі діафрагми. Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревинні, поза очеревинні, внутрішньочеревні). Сучасні малоінвазивні методи лікування (8 год.).

Тема 50. Хронічний парапроктит – нориці прямої кишки. Ректовагінальні нориці. Геморой, консервативне і операційне лікування (10 год.).

Тема 51. Тріщини заднього проходу. Епітеліальні куприкові ходи. Випадіння та стриктури прямої кишки (10 год.).

Тема 52. Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика. Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми. Сторонні тіла прямої кишки. Сучасні малоінвазивні методи лікування (7 год.).

Тема 53. Контроль змістового модуля 1 (1 год.).

Змістовий модуль 2. ПЛАНОВА ХІРУРГІЯ. ТРАНСПЛАНТОЛОГІЯ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ОРГАНІВ ГРУДНОЇ КЛІТКИ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ВЕН ТА ЛІМФАТИЧНИХ СУДИН. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ АРТЕРІЙ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЕНДОКРИННИХ ОРГАНІВ.

Тема 54. Організація трансплантологічної допомоги населенню. Трансплантаційна імунологія (6 год.).

Тема 55. Донорське забезпечення трансплантації: етичні, соціально-правові і релігійні аспекти донорства органів (6 год.).

Тема 56. Трансплантація нирки. Трансплантація однієї або двох легень (4 год.).

Тема 57. Трансплантація печінки. Пересадка підшлункової залози, трансплантація острівцевих клітин (4 год.).

Тема 58. Трансплантація серця. Показання та протипоказання, передопераційна підготовка реципієнтів. Хірургічна техніка трансплантацій, післяопераційні ускладнення (5 год.).

Тема 59. Бронхоектатична хвороба. Кісти і полікістоз легень. Бронхіальні нориці. Доброякісні пухлини середостіння (4 год.).

Тема 60. Міастенія як хірургічна проблема. Зофагіти. Дивертикули стравоходу (6 год.).

Тема 61. Кардіоспазм. Ахалазія кардії. Етіологія, патогенез класифікація, клініка, діагностика. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Ускладнення та їх профілактика (4 год.).

Тема 62. Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок. Артеріально-венозні дисплазії. Посттромбофлебітичний синдром (4 год.).

Тема 63. Лімфедема (слоновість), фібредема (4 год.).

Тема 64. Лімфангоїт, лімфаденіт (6 год.).

Тема 65. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування вен та лімфатичних судин та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика (6 год.).

Тема 66. Облітеруючий ендартеїт. Оюлітеруючий тромбангіїт (хвороба Бюргера). (8 год.)

Тема 67. Облітеруючий атеросклероз. Діабетичні ангіопатії нижніх кінцівок (8 год.).

Тема 68. Артеріовенозні аневризми. Аневризми аорти та магістральних артерій. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика (8 год.).

Тема 69. Тиреотоксикоз. Ендемічний зоб. Вузловий зоб (8 год.).

Тема 70. Аденома щитоподібної залози. Хронічні тироїдити (Хашимото, Ріделя). Гіперпаратироз. Операції на щитоподібній та паращитоподібних залозах (8 год.).

Тема 71. Пухлини мозкового та кіркового шарів наднирників. Аддісонова хвороба. Синдром Штейна-Левенталя (6 год.).

Тема 72. Контроль змістового модуля (1 год.).

Тема 73. Підсумковий модульний контроль (2 год.).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Навчальний календарний план занять аспіранта зі спеціальності 222 – Медицина
(спеціалізації «Хірургія»)

№ з/п	Назва курсу	Дата	Всього годин	Вид заняття			Вид контролю	Підпис
				лекції	практичні заняття	самостійна робота		
МОДУЛЬ І								
			230	10	90	130		
Змістовий модуль 1 Загальні питання хірургії			30	2	10	18		
1.	Організація медичної допомоги хворим з хірургічними захворюваннями. Спеціальні методи дослідження в хірургії. Основні нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги. Правові основи екстреної хірургічної допомоги. Основні професійні обов'язки і права діяльності хірурга.		8	2	2	4		
2.	Невідкладні стани в хірургії. Інтенсивна терапія в хірургії.		6	-	2	4		
3.	Рани та ранова інфекція. Опіки та відмороження.		6	-	2	4		
4.	Амбулаторна хірургія. Невідкладна травматологія та ортопедія.		4	-	1	3		
5.	Основи теоретичної і клінічної онкології. Малоінвазивна хірургія.		5	-	2	3		
6.	Контроль змістового модуля		1	-	1	-		
Змістовий модуль 2 Невідкладна хірургія. Гострий апендицит. Гострий холецистит. Гострий панкреатит. Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Перфоративна виразка. Перитоніти.			80	4	30	46		
7.	Гострий апендицит. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика. Особливості перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка.		10	-	4	6		
8.	Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт. Техніка операційних втручань при гострому апендициті.		10	-	4	6		

9.	Післяопераційні ускладнення апендектомії. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення.		10	-	4	6		
10.	Гострий панкреатит. Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту. Класифікація. Діагностика. Консервативне і хірургічне лікування гострого панкреатиту. Ускладнення гострого панкреатиту: діагностика, тактика лікування. Техніка операційних втручань.		10	-	4	6		
11.	Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Поняття, класифікація гострої кишкової непрохідності. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності.		12	2	4	6		
12.	Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, ознаки життєдіяльності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Післяопераційне лікування. Злукова хвороба. Тромбоз і емболія судин брижі кишок. Защемлена грижа. Види защемлення, клініка, діагностика. Особливості хірургічного лікування.		10		4	6		
13.	Перфоративна виразка. Класифікація, клініка і діагностика перфоративної виразки. Особливості перебігу. Ускладнення. Техніка операційних втручань. Післяопераційні ускладнення.		8		3	5		
14.	Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Абдомінальний сепсис. Клініка і діагностика перитоніту. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису. Абсцеси черевної порожнини та способи їх дренивання.		9	2	2	5		
15.	Контроль змістового модуля		1	-	1	-		
	Змістовий модуль 3 Невідкладна хірургія. Гострі шлункова кишкові кровотечі.		60	2	25	30		

	Травми та uszkodження органів черевної порожнини. Гострі захворювання легень, плеври та середостіння.							
16.	Класифікація гострих шлунково-кишкових кровотеч. Клініка. Діагностика. Ступінь крововтрати. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування кровотеч із верхніх і нижніх відділів шлунково-кишкового тракту. Консервативне лікування. Ендоскопічні та ендовазальні методи зупинки кровотеч.		8	2	2	4		
17.	Хірургічна тактика при шлунково-кишкових кровотечах. Техніка операційних втручань. Ведення післяопераційного періоду.		14	-	6	8		
20.	Ушкодження шлунково-кишкового тракту сторонніми тілами. Поранення стінки живота. Травма паренхіматозних органів: печінки селезінки. Травма порожнистих органів. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно-рухового апарату. Тактика хірурга та види оперативних втручань.		14	-	6	8		
21.	Абсцес і гангрена легень. Спонтанний пневмоторакс. Легенева кровотеча. Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс.		8	-	4	4		
22.	Медіастиніт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика диференційна діагностика, консервативні методи лікування.		8	-	4	4		
23.	Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи, види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах.		4	-	2	2		
24.	Контроль змістового модуля		1	-	1	-		
	Змістовий модуль 4 Невідкладна хірургія. Травми органів грудної клітки. Гострі хірургічні захворювання судин. Ушкодження кровоносних судин.		60	2	25	30		
25.	Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і грудини. Травматична асфіксія.		4	-	2	2		

	Плевропульмональний шок. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений.							
26.	Емфізема середостіння. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень.		4	2	2	2		
27.	Поранення серця. Методика зашивання ран серця.		4	-	2	2		
28.	Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: транс абдомінальні, трансторакальні.		6		1	2		
29.	Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики. Сторонні тіла, травми та опіки стравоходу.		4	-	2	2		
30.	Гострі хірургічні захворювання судин. Гострі тромботичні і запальні захворювання системи нижньої порожнистої вени.		4	-	2	2		
31.	Тромбофлебіт і флеботромбоз нижніх кінцівок. Гострий тромбоз системи верхньої порожнистої вени.		6	-	2	4		
32.	Емболія і гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок.		4	-	2	2		
33.	Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія. Патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційована діагностика, консервативні методи лікування.		3	-	1	2		
34.	Показання і протипоказання до хірургічного лікування тромбоемболії легеневої артерії та його методи, види операцій, ускладнення та профілактика тромбоемболічних ускладнень.		6	-	2	4		
35.	Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин.		4	-	2	2		
36.	Перев'язка, катетеризація та відновлення прохідності судин: види судинних швів, трансплантація і протезування судин, шунтування судин.		6	-	2	4		
37.	Контроль змістового модуля		1	-	1	-		
38.	Підсумковий модульний контроль		2	-	2	-		
МОДУЛЬ II								
			190	10	90	90		
	Змістовий модуль 1 Планова хірургія. Хірургічні захворювання шлунка і		84	4	40	40		

	дванадцятипалої кишки. Хірургічні захворювання жовчних шляхів та печінки. Хірургічні захворювання підшлункової залози. Грижі живота. Проктологія.							
39.	Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка.		4	-	2	2		
40.	Ранні та пізні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомози, пост резекційні та постваготомні синдроми. Сучасні малоінвазивні методи лікування.		4	-	2	2		
41.	Жовчокам'яна хвороба та її ускладнення. Етіологія, патогенез, методи діагностики, місце ендоскопічних методів у комплексі передопераційної діагностики і лікування.		6	2	2	2		
42.	Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці. Ускладнення під час та після операцій на жовчних шляхах. Діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій.		4	-	2	2		
43.	Постхолецистектомічний синдром. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах. Методи відновлення прохідності жовчних шляхів. Кісти та абсцеси печінки. цироз печінки та портальна гіпертензія. Сучасні малоінвазивні методи лікування.		4	-	2	2		
44.	Сучасні погляди на етіопатогенез хронічного панкреатиту.		6	2	2	2		
45.	Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти). консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень. Види та способи оперативних втручань.		4	-	2	2		
46.	Інсулінома і ульцерозна аденома підшлункової залози. Сучасні малоінвазивні методи лікування.		4	-	2	2		

47.	Загальне вчення про грижі. Етіологія. Класифікація. Складові частини грижі. Симптоматологія і діагностика.		6	-	4	2		
48.	Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегових, пупкових, навколо пупкових, білої лінії живота. Особливості лікування післяопераційних гриж.		6	-	4	2		
49.	Грижі діафрагми. Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревинні, поза очеревинні, внутрішньочеревні). Сучасні малоінвазивні методи лікування.		8	-	4	4		
50.	Хронічний парапроктит – нориці прямої кишки. Ректовагінальні нориці. Геморой, консервативне і операційне лікування.		10	-	4	6		
51.	Тріщини заднього проходу. Епітеліальні куприкові ходи. Випадіння та стриктури прямої кишки.		10	-	4	6		
52.	Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика. Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми. Сторонні тіла прямої кишки. Сучасні малоінвазивні методи лікування.		7	-	3	4		
53.	Контроль змістового модуля		1	1	-	1	-	
	Змістовий модуль 2 Планова хірургія. Трансплантологія. Хірургічні захворювання органів грудної клітки. Хірургічні захворювання вен та лімфатичних судин. Хірургічні захворювання артерій. Хірургічні захворювання ендокринних органів.		106	6	50	50		
54.	Організація трансплантологічної допомоги населенню. Трансплантаційна імунологія.		6	2	2	2		
55.	Донорське забезпечення трансплантації: етичні, соціально-правові і релігійні аспекти донорства органів.		6	-	2	2		
56.	Трансплантація нирки. Трансплантація однієї або двох легень.		4	-	2	2		
57.	Трансплантація печінки. Пересадка підшлункової		4	-	2	2		

	залози, трансплантація острівцевих клітин.							
58.	Трансплантація серця. Показання та протипоказання, передопераційна підготовка реципієнтів. Хірургічна техніка трансплантацій, післяопераційні ускладнення.		5	-	3	2		
59.	Бронхоектатична хвороба. Кісти і полікістоз легень. Бронхіальні нориці. Доброякісні пухлини середостіння.		4	-	2	2		
60.	Міастенія як хірургічна проблема. Зофагіти. Дивертикули стравоходу.		6	2	2	2		
61.	Кардіоспазм. Ахалазія кардії. Етіологія, патогенез класифікація, клініка, діагностика. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Ускладнення та їх профілактика.		4	-	2	2		
62.	Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок. Артеріально- венозні дисплазії. Посттромбофлебітичний синдром.		4	-	2	2		
63.	Лімфедема (слоновість), фібредема.		4	-	2	2		
64.	Лімфангоїт, лімфаденіт.		6	-	2	4		
65.	Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування вен та лімфатичних судин та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика.		6	-	2	4		
66.	Облітеруючий ендартеїт. Оюлітеруючий тромбангіт (хвороба Бюргера).		8	2	2	4		
67.	Облітеруючий атеросклероз. Діабетичні ангіопатії нижніх кінцівок.		8	-	4	4		
68.	Артеріовенозні аневризми. Аневризми аорти та магістральних артерій. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Види операцій, ускладнення та їх		8	-	4	4		

	профілактика.							
69.	Тиреотоксикоз. Ендемічний зоб. Вузловий зоб		8	-	4	4		
70.	Аденома щитоподібної залози. Хронічні тиреоїдити (Хашимото, Ріделя). Гіперпаратироз. Операції на щитоподібній та паращитоподібних залозах.		8	-	4	4		
71.	Пухлини мозкового та кіркового шарів наднирників. Аддісонова хвороба. Синдром Штейна-Левенталя.		6	-	4	2		
72.	Контроль змістового модуля		1	-	1	-	-	
73.	Підсумковий модульний контроль		2	-	2	-		
Всього за модулями I та II			420	20	180	220		

Загальний обсяг **420 год**, в тому числі:

Лекцій – **20 год**.

Практичні заняття – **180 год**.

Самостійна робота - **220 год**.

МОДУЛЬ І
Змістовий модуль 1
ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ХІРУРГІЇ.

ТЕМА 1. Організація медичної допомоги хворим з хірургічними захворюваннями. Спеціальні методи дослідження в хірургії. Основні нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги. Правові основи екстреної хірургічної допомоги. Основні професійні обов'язки і права діяльності хірурга (8 год.).

Лекція (2 год.): Організація медичної допомоги хворим з хірургічними захворюваннями. Основні нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги. Правові основи екстреної хірургічної допомоги.

Контрольні запитання та завдання:

1. Організація хірургічної допомоги.
2. Нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги.
3. Правові основи екстреної хірургічної допомоги.
4. Основні професійні обов'язки лікаря-хірурга.
5. Права хірурга.

Практичне заняття (2 год.):

1. Основні нормативні документи з організації охорони здоров'я та організація амбулаторно-поліклінічної, спеціалізованої і невідкладної хірургічної допомоги.

2. Питання управління та планування в хірургічній службі (роль і сфера діяльності завідувача відділенням, головного хірурга області, міста (району) в системі управління охороною здоров'ям; планування і організація безперервного післядипломного навчання хірургів, організація навчального процесу на кафедрі).

3. Основні показники санітарної і демографічної статистики, методика, розрахунок, оцінка, аналіз діяльності поліклініки, стаціонару, хірурга.

4. Санітарно-протиепідемічна робота в хірургічній службі (санітарно – епідемічний режим в хірургічному кабінеті, відділенні поліклініки, хірургічному стаціонарі, операційному блоці; санітарна просвіта та організація роботи з формування здорового способу життя та профілактики хірургічних захворювань).

5. Основні напрямки медичної та соціальної реабілітації хірургічних хворих в лікувально-профілактичних установах різного профілю.

6. Організація експертизи тимчасової непрацездатності. Права і обов'язки лікуючого лікаря, завідуючого відділенням при проведенні експертизи. Документи, які засвідчують тимчасову непрацездатність, правила їх заповнення та видачі. Показання та порядок скерування хворих на МСЕК і взаємозв'язок установ охорони здоров'я і МСЕК.

7. Правові основи хірургічної допомоги. Питання етики і деонтології в професійній діяльності хірурга (Законодавство України про охорону здоров'я і медичну допомогу. Основні професійні обов'язки і права медичних працівників. Класифікація професійних правопорушень медичних працівників і відповідальність за їх скоєння. Медична етика і деонтологія моральних і правових норм в діяльності хірурга. Лікарська таємниця).

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Спеціальні методи дослідження в хірургії.

Біохімічні дослідження. Діагностика коагуляційного гемостазу. Методи діагностики інфекції. Рентгеноскопія і рентгенографія. Комп'ютерна томографія, магнітно-ядерна томографія. Ангіографія та флебографія. Бронхографія загальна і селективна. Контрастне дослідження стравоходу, шлунка, дванадцятипалої і тонкої кишок. Іригоскопія та іригографія. Ретроградне ендоскопічне рентгенологічне дослідження жовчних шляхів. Діагностична лапароскопія. Ультразвукове дослідження органів грудної і черевної порожнини. Біопсія пункційна, інтраопераційна, ендоскопічна, лапароскопічна.

Рекомендована література:

1. Анкин Л.Н. Политравма. Организационные, тактические и методологические проблемы. – М.: МЕДпрессинформ. – 2004. – 176 с.
2. Березницкий Я.С., Бойко В.В., Брусницина М.П. Клинические рекомендации для врачей по вопросам организации и оказания медицинской помощи больным с острыми хирургическими заболеваниями органов живота. – Киев, 2004. – 354 с.
3. Велигоцкий Н.Н. Хирургическая «школа» и хирургические «рефлексы»: Учеб.-метод. пособие.– Харьков: Прапор, 2005 – 46 с.
4. Диагностика заболеваний по анализам крови и мочи. Цыпко Т.Ф. Ростов-на Дону: Феникс, 2002. – 128 с.
5. Діагностика і лікування метаболічного синдрому, цукрового діабету, предіабету і серцевосудинних захворювань. Методичні рекомендації. – Київ, 2009. – 40 с.
6. Кампф Г. Гигиена рук в здравоохранении: Пер. с нем. – К.: Здоров'я, 2005. – 289 с.
7. Камышников В.С. Клинико-биохимическая лабораторная диагностика: Справочник в 2-х томах.Т. – 2-е изд. – Минск: Интерпрессервис, 2003.– 495 с.
8. Клінічна доплерівська ультрасонографія / За. ред. Пола Л. Алана та ін. / пер. з англ. – Львів: Медицина світу, 2007. – 374 с.
9. Кодування захворюваності та смертності у відповідності до Міжнародної статистичної класифікації хвороб 10 перегляду (Методичні рекомендації) – Київ. 2003. – 59 с.
10. Конькова М.В. Диагностическая и интервенционная сонография в неотложной абдоминальной хирургии. – Донецк: Новый мир, 2005. – 300 с.
11. Медико-соціальна експертиза тимчасової та стійкої непрацездатності: Навчально-методичний посібник/ Іпатов А.В., Науменко Л.Ю., Сергієні О.В., Кльованик В.А. і ін. – Д.: Друк. ДНУ, 2006. – 350 с.
12. Орієнтовні терміни тимчасової непрацездатності при основних нозологічних формах захворювань і травм / Уклад. Л.Ю.Науменко, В.В.Чемирисов, В.А.Кльованик і ін. – Д.: Друк. ДНУ, 2006. – 138 с.
13. Рентгенодіагностика / За ред. В.І. Мілька. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 352 с.
14. Ясінський В.І., Бабанін А.А., Соколова І.Ф. Правові основи діяльності медичних і фармацевтичних працівників: Навчальний посібник. – Сімферополь: ІАВ КДМУ, 2002. – 432 с.

ТЕМА 2. Невідкладні стани в хірургії. Інтенсивна терапія в хірургії (6 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Діагностика і реанімаційна допомога при гострій серцево-судинній і легеневій недостатності. Патофізіологія згасання і відновлення життєвих функцій організму.

2. Прийоми і методи підтримання і відновлення життєвих функцій організму: інтубація трахеї, пункція та катетеризація трахеї, коніотомія, трахеостомія, штучна вентиляція легень, непрямий та прямий масаж серця, дефібриляція серця, пункція серця, катетеризація центральних і периферичних вен.

3. Надання невідкладної допомоги і реанімаційні заходи при асфіксії (утоплення, повішення, аспірація сторонніх тіл), укусах отруйних змій і комах, отруєннях газами і сипучими хімічними речовинами, грибами.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Післяопераційний період: основні принципи спостереження і догляду за хворими та інтенсивної терапії.

Інтенсивна терапія при шоку (геморагічному, травматичному, анафілактичному, септичному), тромбогеморагічному синдромі.

Невідкладна допомога та інтенсивна терапія при гострих ускладненнях цукрового діабету: гіперглікемічній з кетоацидозом, гіперосмолярній, гіперацетонемічній та гіпоглікемічній комах.

Сучасні трансфузійні та інфузійні засоби за їх патогенетичною спрямованістю і механізмом дії.

Трансфузійна терапія з метою гемостазу при дефіциті клітинних елементів крові та гіповолемії. Методи визначення об'єму циркулюючої крові. Трансфузійно-інфузійна терапія при дефіциті білків плазми крові і при інтоксикаціях.

Корекція кислотного-лужного і водно-сольового балансу і лікувальна гемодилуція.

Парентеральне харчування. Зондове та лікувальне харчування хірургічних хворих.

Вплив на органи і системи з метою стимуляції процесів регенерації, підвищення імунної активності організму.

Рекомендована література:

1. Алгоритм реанимационной помощи и интенсивной терапии при дорожно-транспортных происшествиях на догоспитальном этапе: руководство для врачей бригаад медицины катастроф и скорой медицинской помощи // В.Д.Слепушкин, Д.П.Доев, А.С.Снигоренко, А.В.Карданов, О.А. Шебзухов, С.П.Бабицкий, С.Н.Ивакин. - «Юг-Пресс», 2008. – 20 с.

2. Бисенков Л.Н., Зубарев П.Н., Трофимов В.М., Шалаев С.А., Ищенко Б.И. Неотложная хирургия груди и живота: Руководство для врачей / Под ред. Л.Н. Бисенкова и П.Н. Зубарева. – СПб.: Гиппократ, 2002. – 512 с.

3. Бутылин Ю.П., Бутылин В.Ю., Бутылин Д.Ю. Интенсивная терапия неотложных состояний. - К.: «Новий друк», 2003. – 528 с.

4. Дж. Эдвард Морган-мл. Мэвид С. Михаил. Клиническая анестезиология, книга третья / Под ред. А.А. Бунятына, А.М. Цейтлин. – М.: Бином, 2003. – 232 с.
5. Дзяк Г.В., Василенко А.М., Перцева Т.О. та ін. Невідкладні стани в клініці внутрішніх хвороб: Підручник. – Дніпропетровськ: Пороги, 2002. – 439 с.
6. Зильбер А.П. Респираторная медицина // «Этюды критической медицины». – Т. 2. – Петрозаводск: Изд-во ПГУ, 1996. – 488 с.
7. Медицина неотложных состояний: избранные лекции / под ред. В.В. Никонова, А.Э. Феськова, Б.С. Федака. том. 1, 2. - Донецк: «ИД «Заславский», 2007. – 408 с.
8. Невідкладна медична допомога: навчальний посібник//за ред.. Ф.С.Глумчера, В.Ф.Москаленка.- К.: «Медицина», 2006. – 632 с.
9. Невідкладні стани. Навч. посібник / За ред. П.Г. Кондратенка. – Донецьк: Новий світ, 2001. – 490 с.
10. Неотложная медицинская помощь//под ред. А.Е.Зайцева, В.В.Никонова. - Харьков: "Основа", 2004. - 456 с.
11. Основи інтенсивної терапії / Під ред. Л.В. Усенко – Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. – 246 с.
12. Пол Дж. Бараш, Брюс Ф. Кулен, Роберт К. Стэлинг. Клиническая анестезиология. – М.: Медицинская литература, 2004. – 347 с.
13. Руководство по интенсивной терапии / Под ред А.И. Трещинского, Ф.С. Глумчера. – К.: «Вища школа», 2004. – 583 с.
14. Черный В.И., Колесников А.Н., Кабанько Т.П. Современные направления в интенсивной терапии и профилактике нарушений гемостаза в медицине критических состояний (практическое руководство). – Донецк, «Новый мир», 2006. – 224 с.

ТЕМА 3. Рани та ранова інфекція. Опіки та відмороження (6 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Загальні дані про рани. Особливості і класифікація ран. Тактика хірурга.
2. Первинна хірургічна обробка рани. Рання, відтермінована, пізня хірургічна обробка рани. Загоєння рани: первинне, вторинне. Ускладнення.
3. Збудники гнійних інфекцій, клінічне значення окремих груп мікроорганізмів, госпітальна інфекція та її профілактика.
4. Етіопатогенез раневої інфекції і фактори, які впливають на її розвиток. Фази раневого процесу.
5. Хірургічні, фармакологічні і фізичні методи профілактики та лікування раневої інфекції.
6. Гнійні запалення шкіри і підшкірної клітковини: фурункул, фурункульоз, бешиха, еризипелоїд, карбункул, гідраденіт, абсцес, флегмона.
7. Бактерійні інфекції глибоких шарів тканин і клітковинних просторів ший: фасціїти, міонекроз, флегмони (аксілярна, субпекторальна).
8. Глибокі субфасціальні і міжм'язеві флегмони кінцівок.

9. Флегмони заочеревинного простору і тазу. Гнійні захворювання кисті і стопи (панариції, флегмони).

10. Гнійні процеси в грудній залозі. Лактаційний мастит. Принципи лікування початкових і гнійних форм лактаційного маститу.

11. Епідеміологія і класифікація сепсису. Патогенез сепсису.

12. Лікування сепсису: хірургічні аспекти, антибактерійна терапія, імунотерапія, обґрунтування різних напрямків інтенсивної терапії.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Організація медичної допомоги. Актуальність і частота опіків. Класифікація опіків. Визначення глибини та площі опіку.

Загальні принципи місцевого лікування при поверхневих і обмежених глибоких опіках: самопоміччя, перша медична допомога, пов'язочні і безпов'язочні методи. Невідкладні і ранні тотальні некректомії з одночасною і відтермінованою трансплантацією авто шкіри.

Стадії опікової хвороби. Опіковий шок (патогенез, клініка, лікування).

Перша медична і лікарська допомога при великих опіках і місцеве лікування на різних стадіях опікової хвороби. Етапні некректомії і критерії готовності до трансплантації автошкіри. Застосування авто- гомо- і гетеротрансплантатів для закриття рани. Місцеве лікування в умовах палат з абактерійним і регульованим за температурою повітрям. Період реконвалесценції. Реабілітація.

Електричні і електротермічні опіки. Хімічні і термохімічні опіки. Променеві і комбіновані опіки.

Симптоми і диференційна діагностика відморожень. Ускладнення, супутні захворювання і ушкодження при відмороженні. Фактори, сприяючі виникненню відморожень і замерзанню. Перше допомога і лікування при відмороженнях і замерзаннях.

Рекомендована література:

1. «ГЕОТАРМедиа», 2007. – 761 с.
2. Гостищев В.К. Оперативная гнойная хирургия. – М.: Медицина, 1996. – 416 с.
3. Даценко Б.М. Теория и практика местного лечения гнойных ран. – К.: Здоров'я, 1995. – 384 с.
4. Инфекционный контроль в хирургии / А.А. Шалимов, В.В. Грубник, А.И. Ткаченко, О.В. Осипенко. – Одесса: Маяк, 1998. – 136 с.
5. Костюченко А.Л., Бельских А.Н., Тулупов А.Н. Интенсивная терапия послеоперационной раневой инфекции и сепсиса. – СПб: ООО «Издательство ФОЛИАНТ», 2000. – 448 с.
6. Мальцева Л.А., Усенко Л.В., Мосенцев Н.Ф. Сепсис (эпидемиология, патогенез, диагностика, интенсивная терапия). – Днепропетровск: АРТПРЕСС, 2004. – 158 с.
7. Сепсис и полиорганная недостаточность / В.Ф. Саенко, В.И. Десятерик, Т.А. Перцева, В.В. Шаповалюк. – Кривой Рог: Минерал, 2005. – 466 с.
8. Усенко Л.В., Царев А.В. Сердечно-легочная и церебральная реанимация/Практическое руководство. - Днепропетровск: "Бі-ФАРМА", 2007.- 67 с.

9. Хирургические инфекции. Руководство / Под ред. И.А. Ерюхина, Б.Р. Гельфанда, С.А. Шляпникова. – СПб: Питер, 2003. – 864 с.
10. Энтеросорбция при ожоговой болезни, сост.: Г.П.Козинец, А.М.Боярская, О.И.Осадчая и др. 17. – К.: Богдана, 2009. – 264 с.

ТЕМА 4. Амбулаторна хірургія. Невідкладна травматологія та ортопедія (4 год.).

Практичне заняття (1 год.):

1. Організація амбулаторної хірургічної допомоги. Правові нормативи діяльності хірурга в поліклініці. Диспансерний огляд за хворими. Експертиза тимчасової непрацездатності хірургічних хворих, ЛКК та МСЕК.

Завдання для самостійної роботи (3 год.):

Панарицій. Види, техніка операцій. Абсцеси, флегмони, карбункули, фурункули, гідраденіти.

Атероми, ліпоми, фіброліпоми, фіброми. Ганглії. Види, техніка операцій. Врослі нігті. Техніка операцій.

Лікування закритих переломів кісток: одномоментна ручна репозиція уламків, лікування екстензійним методом. Операційне лікування закритих і відкритих переломів кісток (закритий і відкритий остеосинтез), апаратний компресійно-дистракційний остеосинтез.

Помилки та ускладнення під час лікування переломів кісток: організаційні, діагностичні, при застосуванні одномоментної репозиції і гіпсової пов'язки, скелетному витязі, операційному лікуванні. Синдром карпального каналу. Ішемічна контрактура Фолькмана.

Рекомендована література:

1. Гузійчук І.М. Помилки, ускладнення та небезпеки в амбулаторній травматології. – Івано-Франківськ: Фірма “ЛПК”. – 1996. – 131 с.
2. Мазурик М.Ф. Амбулаторная хирургия / М.Ф.Мазурик, Д.Г. Демянюк.- К.: Здоровья, 1988.- 303 с.
3. Черенько М.П. Справочник хирурга поликлиники. – К.: Здоров'я, 1991. – 290 с.
4. Шестакова Н.А. Гипсовая техника / Н.А. Шестакова, А.И. Малкис. – Л.: Медицина, 1987. – 208 с.
5. Березовський О.І. Імобілізація, компресія і дістракція у практичній травматології та ортопедії. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 240 с.
6. Корж Н.А., Прозоровский Д.В. Лечение переломов и переломовывихов проксимального отдела плечевой кости: Монография. – Х.: Прапор, 2007. – 138 с.
7. Полный справочник травматолога / О.В. Ананьева, Д.А. Бондаренко, В.В. Градович и др.; под ред. Ю.Ю. Елисеева. – М.: Эксмо, 2006. – 768 с.
8. Прозоровский Д.В. Избранные лекции по ортопедии и травматологии. – Х.: Прапор, 2007. – 336 с.
9. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: підручник.- К.: «Здоров'я», 2005. – 384 с.

10. Справочник травматолога / Под ред. Корж Н.А. // Справочника врача «Справочник травматолога» - К. ТОВ «Доктор-Медиа», 2009. – 504 с. – (Серия «Бібліотека «Здоров'я України»).

ТЕМА 5. Основи теоретичної і клінічної онкології. Малоінвазивна хірургія (5 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Сучасна уява про виникнення злоякісного пухлинного росту. Канцерогенез. Клінічні стадії та морфологія раку. Основні принципи діагностики онкологічних захворювань і особливості обстеження онкологічних хворих. Організація онкологічної допомоги населенню.

2. Основні принципи лікування онкологічних хворих: комбінованого і комплексного, хірургічного, променевого; хіміотерапія, гормонотерапія, імунотерапія. Реабілітація і диспансеризація онкологічних хворих.

3. Кісти, пухлини шийї та грудної клітки. Пухлини органів черевної порожнини. Пухлини статевої та сечовивідної систем. Пухлини шкіри, м'яких тканин, кісток. Гемобластози.

Завдання для самостійної роботи (3 год.):

Ендоскопічні втручання при захворюваннях травної системи. Ендоскопічний гемостаз. Ендоскопічна папілосфінктеротомія і холедохолітоекстракція. Стентування дуоденального сосочка.

Лапароскопічна холецистектомія, інструментарій, техніка виконання. Показання і протипоказання. Лапароскопічна холецистостомія.

Лапароскопічні втручання на діафрагмі, лапароскопічна гернію-пластика. Лапароскопія в ургентній абдомінальній хірургії.

Рекомендована література:

1. Давыдов М.И., Ганцев Ш.Х. Онкология // ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 920 с.
2. Oncology-Онкологія. Підручник / І. Б. Щепотін, В. Є. Чешук, Л. В. Гривкова та ін.; за ред. проф. І. Б. Щепотіна, Р. Т. Еванса. – К.: Медицина, 2008. – 216 с.
3. Онкологія: Підручник. 3 видання, перероб. і доп. За ред. проф. Б.Т. Білінський К.: Здоров'я, 2004. – 528 с.
4. Руководство по онкологии / Под ред. В.И. Чиссова, М.Л. Дарьяловой. – МИА, 2008. – 840 с.
5. Флорикян А.К., Бойко В.В. Хирургия новообразований средостения: руководство. – Х.: ООО ЭДЭНА, 2009. – 472 с.
6. Щепотін І. Б., Ганул В. Л., Кліменко І. О. та ін. Онкологія. – К.: Книга плюс, 2006. – 496 с.
7. Чиссов В.И., Давыдов М.И. Онкология. – Национальное руководство ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 1142 с.
8. Галайчук І.Й. Клінічна онкологія. – Тернопіль, 2003. – 343 с.
9. Хірургія : [в 3-х т.]: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. - Дніпропетровськ: Дніпро-VAL. - 2007. - ISBN 978-966-8704-12-3 Т. II / за ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О.

Шідловського ; К.М. Амосова, Яків Соломонович Березницький, Анатолій Олексійович Бурка та ін.. - 2007. - 627 с.

10. Хірургія: підручник для студентів вищ. мед. анвч. закладів IV рівня акредитації / за ред. П.Г. Кондратенка; В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін.. - К.: Медицина, 2009. - 967 с.

ТЕМА 6. Контроль змістового модуля 1 (1 год.).

Змістовий модуль 2

НЕВІДКЛАДНА ХІРУРГІЯ. ГОСТРИЙ АПЕНДИЦИТ. ГОСТРИЙ ХОЛЕЦИСТИТ. ГОСТРИЙ ПАНКРЕАТИТ. ГОСТРА КИШКОВА НЕПРОХІДНІСТЬ. ЗАЩЕМЛЕНА ГРИЖА. ПЕРФОРАТИВНА ВИРАЗКА. ПЕРИТОНІТИ.

ТЕМА 7. Гострий апендицит. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика. Особливості перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка (10 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Класифікація, клініка і діагностика. Особливості перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка.

2. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт.

3. Техніка операційних втручань при гострому апендициті. Післяопераційні ускладнення апендектомії.

4. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Жовчнокам'яна хвороба та її ускладнення. Холангіт: етіологія, патогенез, методи діагностики, особливості передопераційної підготовки хворих, місце ендоскопічних методів в комплексі передопераційного діагностики і лікування.

Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці: показання до холедохотомії, техніка її виконання та завершення; показання та техніка операцій на великому дуоденальному соску; ускладнення під час операцій на жовчних шляхах і після операції (ранні та пізні).

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.

2. Клиническая хирургия (под ред. Р. Кондена и Л. Найхауса). – М., «Практика», 1998. – 564 с.

3. Кондратенко П.Г. Врачебные манипуляции. – Донецк: «Новый мир», 2001. – 230 с.

4. Лекції з госпітальної хірургії: Навч. Посібник у 3 томах / За ред. проф. В.Г. Мішалова. – 2-е вид., доп. і переробл. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – том. 1. – 287 с.

5. Малоштан А.В., Бойко В.В., Тищенко А.М, Криворучко И.А. Лапароскопические технологии и их интеграция в билиарную хирургию. – Х.: СИМ, 2005. – 367 с.
6. Нычик А.З. Основы оперативной техники в хирургии: Практическое пособие. – Тернополь, 2003. – 204 с.
7. Руководство по хирургии печени и желчевыводящих путей. Т.1. Под ред. А.Е.Борисова. Изд-во СПб.: Предприятие ЭФПА. 2002. – 448 с.
8. Хирургия печени и желчных путей. Под ред. М.А. Нартайлакова / Изд. Феникс. Торговый дом, 2007. – 399 с.
9. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
10. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
11. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
12. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
13. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
14. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
15. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии. – Т.2. – М.: Медицинская литература, 2007. – 472 с.
16. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии.Т.1. – М.: Медицинская литература, 2006. – 508 с.

ТЕМА 8. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт. Техніка операційних втручань при гострому апендициті (10 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт.
2. Техніка операційних втручань при гострому апендициті.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Особливості перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка.

Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт.

Рекомендована література:

1. Жебровский В.В. Ранние и поздние послеоперационные осложнения в хирургии органов брюшной полости: Практическое руководство. – Симферополь: Изд. центр КГМУ, 2000. – 678 с.
2. Ничитайло М.Е., Скумс А.В. Повреждения желчных протоков при холецистэктомии и их последствия. – К.: Маком, 2006. – 344 с.
3. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

4. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
5. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
6. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
7. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
8. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
9. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии. – Т.2. – М.: Медицинская литература, 2007. – 472 с.
10. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии.Т.1. – М.: Медицинская литература, 2006. – 508 с.

ТЕМА 9. Післяопераційні ускладнення апендектомії. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення (*10 год.*).

Практичне заняття (4 год.):

1. Післяопераційні ускладнення апендектомії.
2. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Гострий холецистит. Хронічний (калькульозний і безкам'яний) холецистит. Постхолецистектомічний синдром. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах: діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій, в найближчому і віддаленому післяопераційному періодах, методи відновлення прохідності жовчних шляхів (на дренажах, білідигестивні анастомози); операції при патології дистального відділу холедоха.

Рекомендована література:

1. Оперативная лапароскопия. Н.Е.Чернеховская, В.Г.Андреев, А.В.Поваляев. – М.: «МЕДпрессинформ», 2010. – 190 с.
2. Основы неотложной лапароскопической хирургии. Ю.Н. Сухопара, Н.А. Майстренко, В.М. Тришин. – СПб.: ЭПБИ-СПб, 2003. – 192 с.
3. Руководство по хирургии печени и желчевыводящих путей. Т.1. Под ред. А.Е.Борисова. Изд-во СПб.: Предприятие ЭФПА. 2002. – 448 с.
4. Федоров И.В., Зыятдинов К.Ш., Сигал Е.И. Оперативная лапароскопия. – М.: «Триада-Х», 2004. – 464 с.
5. Хирургия печени и желчных путей. Под ред. М.А. Нартайлакова / Изд. Феникс. Торговый дом, 2007. – 399 с.
6. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
7. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.

9. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
10. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
12. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии. – Т.2. – М.: Медицинская литература, 2007. – 472 с.
13. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии.Т.1. – М.: Медицинская литература, 2006. – 508 с.

ТЕМА 10. Гострий панкреатит. Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту. Класифікація. Діагностика. Консервативне і хірургічне лікування гострого панкреатиту. Ускладнення гострого панкреатиту: діагностика, тактика лікування. Техніка операційних втручань (10 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту.
2. Класифікація, діагностика гострого панкреатиту.
3. Консервативне і хірургічне лікування гострого панкреатиту.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Ускладнення гострого панкреатиту: діагностика, тактика лікування. Техніка операційних втручань.

Хронічний панкреатит. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти)

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Даценко Б.М. Комплексная диагностика в неотложной абдоминальной хирургии / Б.М. Даценко, Ш.Ф. Ибишов. - К.: Здоровья, 1991. - 263 с.
3. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
5. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
6. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф. Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.

7. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
8. Неотложная абдоминальная хирургия: (справочное пособие для врачей) / А.А. Гринберг, М.М. Абакумов, А.Е. Богданов и др; под ред. А.А. Гринберга.- М.:Триада-Х, 2010.- 493 с.
9. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
10. Неотложная хирургия брюшной полости / под ред. В.Т. Зайцева ; В.Т. Зайцев, В.Е. Алексеенко и др.. - К.: Здоровья, 1989. - 272 с.
11. Ольшанецкий А.А. Острый живот. Этюды неотложной абдоминальной хирургии / А.А. Ольшанецкий, И.В. Иоффе. - Луганск: Промпечать, 2008. - 191 с.
12. Петухов И.А. Послеоперационный перитонит / И.А.Петухов.- Минск:Беларусь,1980.-158 с
13. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
14. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 15.
16. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
17. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
18. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
19. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
20. Хирургия острого живота: руководство / О.А. Абакумова, В.С. Афончиков, С.Ф. Багненко и др; под ред. Г.И. Синенченко, А.А. Курыгина, С.Ф. Багненко; ВМА им. С.М. Кирова, СПб НИИ СП. – СПб.: ЭЛБИ. – СПб, 2007. – 511 с.
21. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
22. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
23. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 11. Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Поняття, класифікація гострої кишкової непрохідності. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності (12 год.).

Лекція (2 год): Гостра кишкова непрохідність: поняття, класифікація, діагностика, лікування гострої кишкової непрохідності..

Контрольні запитання та завдання:

1. *Визначення гострої кишкової непрохідності.*
2. *Види, класифікація гострої кишкової непрохідності.*
3. *Діагностика гострої кишкової непрохідності.*
4. *Консервативне лікування гострої кишкової непрохідності.*
5. *Хірургічне лікування гострої кишкової непрохідності.*

Практичне заняття (4 год.):

1. Поняття, класифікація гострої кишкової непрохідності.
2. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Защемлена грижа. Види защемлення, клініка, діагностика. Особливості хірургічного лікування.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Даценко Б.М. Комплексная диагностика в неотложной абдоминальной хирургии / Б.М. Даценко, Ш.Ф. Ибишов. - К.: Здоровья, 1991. - 263 с.
3. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
5. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
6. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф. Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
7. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.

8. Неотложная абдоминальная хирургия: (справочное пособие для врачей) / А.А. Гринберг, М.М. Абакумов, А.Е. Богданов и др; под ред. А.А. Гринберга.- М.:Триада-Х, 2010.- 493 с.
9. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
10. Неотложная хирургия брюшной полости / под ред. В.Т. Зайцева ; В.Т. Зайцев, В.Е. Алексеенко и др.. - К.: Здоровья, 1989. - 272 с.
11. Ольшанецкий А.А. Острый живот. Этюды неотложной абдоминальной хирургии / А.А. Ольшанецкий, И.В. Иоффе. - Луганск: Промпечать, 2008. - 191 с.
12. Петухов И.А. Послеоперационный перитонит / И.А.Петухов.- Минск:Беларусь,1980.-158 с
13. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильев та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
14. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 15.
16. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
17. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
18. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
19. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
20. Хирургия острого живота: руководство / О.А. Абакумова, В.С. Афончиков, С.Ф. Багненко и др; под ред. Г.И. Синенченко, А.А. Курыгина, С.Ф. Багненко; ВМА им. С.М. Кирова, СПб НИИ СП. – СПб.: ЭЛБИ. – СПб, 2007. – 511 с.
21. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
22. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
23. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
24. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии. – Т.2. – М.: Медицинская литература, 2007. – 472 с.
25. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии.Т.1. – М.: Медицинская литература, 2006. – 508 с.

ТЕМА 12. Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, ознаки життєдіяльності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Післяопераційне лікування. Злукова хвороба. Тромбоз і емболія судин брижі кишок. Защемлена грижа. Види защемлення, клініка, діагностика. Особливості хірургічного лікування (10 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, ознаки життєздатності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Післяопераційне лікування.

2. Защемлена грижа. Види защемлення, клініка, діагностика. Особливості хірургічного лікування.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Сучасні погляди на причини злукоутворення та його попередження. Діагностика, лікування злукової хвороби. Особливості втручання при злуковій непрохідності.

Тромбоз і емболія судин брижі кишок.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
5. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф. Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
6. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
7. Неотложная абдоминальная хирургия: (справочное пособие для врачей) / А.А. Гринберг, М.М. Абакумов, А.Е. Богданов и др; под ред. А.А. Гринберга.- М.:Триада-Х, 2010.- 493 с.

8. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
9. Неотложная хирургия брюшной полости / под ред. В.Т. Зайцева ; В.Т. Зайцев, В.Е. Алексеенко и др.. - К.: Здоровья, 1989. - 272 с.
10. Ольшанецкий А.А. Острый живот. Этюды неотложной абдоминальной хирургии / А.А. Ольшанецкий, И.В. Иоффе. - Луганск: Промпечать, 2008. - 191 с.
11. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
12. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 13.
14. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
15. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
16. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
17. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
18. Хирургия острого живота: руководство / О.А. Абакумова, В.С. Афончиков, С.Ф. Багненко и др; под ред. Г.И. Синенченко, А.А. Курыгина, С.Ф. Багненко; ВМА им. С.М. Кирова, СПб НИИ СП. – СПб.: ЭЛБИ. – СПб, 2007. – 511 с.
19. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
20. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
21. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 13. Перфоративна виразка. Класифікація, клініка і діагностика перфоративної виразки. Особливості перебігу. Ускладнення. Техніка операційних втручань. Післяопераційні ускладнення (8 год.).

Практичне заняття (3 год.):

1. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Сучасні погляди на етіопатогенез і консервативні методи лікування
2. Класифікація, клініка і діагностика перфоративної виразки. Особливості перебігу. Ускладнення.

Завдання для самостійної роботи (5 год.):

Техніка операційних втручань. Післяопераційні ускладнення.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
5. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф. Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
6. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
7. Неотложная абдоминальная хирургия: (справочное пособие для врачей) / А.А. Гринберг, М.М. Абакумов, А.Е. Богданов и др; под ред. А.А. Гринберга.- М.:Триада-Х, 2010.- 493 с.
8. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
9. Неотложная хирургия брюшной полости / под ред. В.Т. Зайцева ; В.Т. Зайцев, В.Е. Алексеенко и др.. - К.: Здоровья, 1989. - 272 с.
10. Ольшанецкий А.А. Острый живот. Этюды неотложной абдоминальной хирургии / А.А. Ольшанецкий, И.В. Иоффе. - Луганск: Промпечать, 2008. - 191 с.
11. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
12. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 13.
14. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

15. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
16. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
17. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
18. Хирургия острого живота: руководство / О.А. Абакумова, В.С. Афончиков, С.Ф. Багненко и др; под ред. Г.И. Синенченко, А.А. Курыгина, С.Ф. Багненко; ВМА им. С.М. Кирова, СПб НИИ СП. – СПб.: ЭЛБИ. – СПб, 2007. – 511 с.
19. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
20. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
21. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
22. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии. – Т.2. – М.: Медицинская литература, 2007. – 472 с.
23. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии.Т.1. – М.: Медицинская литература, 2006. – 508 с.

ТЕМА 14. Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Абдомінальний сепсис. Клініка і діагностика перитоніту. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису. Абсцеси черевної порожнини та способи їх дренивання (9 год.).

Лекція (2 год.): Перитоніт: класифікація, клініка, діагностика, лікування. Абдомінальний сепсис.

Контрольні запитання та завдання:

1. *Анатомія очеревини..*
2. *Поняття перитоніту, класифікація.*
3. *Методи діагностики перитоніту.*
4. *Передопераційна підготовка.*
5. *Методи оперативного лікування.*
6. *Абдомінальний сепсис, діагностика.*
7. *Післяопераційне ведення хворих з перитонітом.*

Практичне заняття (2 год.):

1. Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Клініка і діагностика перитоніту.
2. Абдомінальний сепсис.
3. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису.
4. Абсцеси черевної порожнини та способи їх дренивання.

Завдання для самостійної роботи (5 год.):

Залишкові гнійники черевної порожнини та способи їх дренування.

Рекомендована література:

1. Гостищев В.К. Перитонит / В.К. Гостищев, В.П. Сажин, А.Л. Авдовенко. - М.: Медицина, 1992. - 223 с. .
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Даценко Б.М. Комплексная диагностика в неотложной абдоминальной хирургии / Б.М. Даценко, Ш.Ф. Ибишов. - К.: Здоровья, 1991. - 263 с.
4. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
5. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
6. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
7. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф. Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
8. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
9. Неотложная абдоминальная хирургия: (справочное пособие для врачей) / А.А. Гринберг, М.М. Абакумов, А.Е. Богданов и др; под ред. А.А. Гринберга.- М.:Триада-Х, 2010.- 493 с.
10. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
11. Неотложная хирургия брюшной полости / под ред. В.Т. Зайцева ; В.Т. Зайцев, В.Е. Алексеенко и др.. - К.: Здоровья, 1989. - 272 с.
12. Ольшанецкий А.А. Острый живот. Этюды неотложной абдоминальной хирургии / А.А. Ольшанецкий, И.В. Иоффе. - Луганск: Промпечать, 2008. - 191 с.
13. Петухов И.А. Послеоперационный перитонит / И.А.Петухов.- Минск:Беларусь,1980.-158 с

14. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
15. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 16.
17. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
18. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
19. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
20. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
21. Хирургия острого живота: руководство / О.А. Абакумова, В.С. Афончиков, С.Ф. Багненко и др; под ред. Г.И. Синенченко, А.А. Курыгина, С.Ф. Багненко; ВМА им. С.М. Кирова, СПб НИИ СП. – СПб.: ЭЛБИ. – СПб, 2007. – 511 с.
22. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
23. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
24. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
25. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии. – Т.2. – М.: Медицинская литература, 2007. – 472 с.
26. Эмилио Итала. Атлас абдоминальной хирургии.Т.1. – М.: Медицинская литература, 2006. – 508 с.

ТЕМА 15. Контроль змістового модуля 2 (1 год.).

Змістовий модуль 3

НЕВІДКЛАДНА ХІРУРГІЯ. ГОСТРІ ШЛУНКОВО-КИШКОВІ КРОВОТЕЧІ. ТРАВМИ ТА УШКОДЖЕННЯ ОРГАНІВ ЧЕРЕВНОЇ ПОРОЖНИНИ. ГОСТРІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ, ПЛЕВРИ ТА СЕРЕДОСТІННЯ.

ТЕМА 16. Класифікація гострих шлунково-кишкових кровотеч. Клініка. Діагностика. Ступінь крововтрати. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування кровотеч із верхніх і нижніх відділів шлунково-кишкового тракту. Консервативне лікування. Ендоскопічні та ендовазальні методи зупинки кровотеч (8 год.).

Лекція (2 год.): Гострі шлунково-кишкові кровотечі. Причини виникнення, класифікація, ступінь крововтрати, діагностика, лікування.

Контрольні запитання та завдання:

1. *Визначення шлунково-кишкової кровотечі.*
2. *Причини виникнення шлунково-кишкових кровотеч.*
3. *Класифікація шлунково-кишкових кровотеч.*
4. *Діагностика шлунково-кишкових кровотеч.*
5. *Визначення ступені крововтрати.*
6. *Лікування шлунково-кишкових кровотеч.*

Практичне заняття (2 год.):

Класифікація. Клініка. Діагностика. Ступінь крововтрати. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування кровотеч із верхніх та нижніх відділів шлунково-кишкового тракту.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Консервативне лікування. Ендоскопічні та ендовазальні методи зупинки кровотеч.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Даценко Б.М. Комплексная диагностика в неотложной абдоминальной хирургии / Б.М. Даценко, Ш.Ф. Ибишов. - К.: Здоровья, 1991. - 263 с.
3. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
5. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
6. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
7. Неотложная абдоминальная хирургия: (справочное пособие для врачей) / А.А. Гринберг, М.М. Абакумов, А.Е. Богданов и др; под ред. А.А. Гринберга.- М.:Триада-Х, 2010.- 493 с.
8. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
9. Неотложная хирургия брюшной полости / под ред. В.Т. Зайцева ; В.Т. Зайцев, В.Е. Алексеенко и др.. - К.: Здоровья, 1989. - 272 с.

10. Ольшанецкий А.А. Острый живот. Этюды неотложной абдоминальной хирургии / А.А. Ольшанецкий, И.В. Иоффе. - Луганск: Промпечать, 2008. - 191 с.
11. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
12. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 13.
14. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
15. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
16. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
17. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
18. Хирургия острого живота: руководство / О.А. Абакумова, В.С. Афончиков, С.Ф. Багненко и др; под ред. Г.И. Синенченко, А.А. Курыгина, С.Ф. Багненко; ВМА им. С.М. Кирова, СПб НИИ СП. – СПб.: ЭЛБИ. – СПб, 2007. – 511 с.
19. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
20. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 17. Хірургічна тактика при шлунково-кишкових кровотечах. Техніка операційних втручань. Ведення післяопераційного періоду (14 год.).

Практичне заняття (6 год.):

Хірургічна тактика при шлунково-кишкових кровотечах. Техніка операційних втручань. Ведення післяопераційного періоду.

Завдання для самостійної роботи (8 год.):

Ранні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомози ти.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Даценко Б.М. Комплексная диагностика в неотложной абдоминальной хирургии / Б.М. Даценко, Ш.Ф. Ибишов. - К.: Здоровья, 1991. - 263 с.
3. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч.

- закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
 5. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Сасенка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
 6. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
 7. Неотложная абдоминальная хирургия: (справочное пособие для врачей) / А.А. Гринберг, М.М. Абакумов, А.Е. Богданов и др; под ред. А.А. Гринберга.- М.:Триада-Х, 2010.- 493 с.
 8. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
 9. Неотложная хирургия брюшной полости / под ред. В.Т. Зайцева ; В.Т. Зайцев, В.Е. Алексеенко и др.. - К.: Здоровья, 1989. - 272 с.
 10. Ольшанецкий А.А. Острый живот. Этюды неотложной абдоминальной хирургии / А.А. Ольшанецкий, И.В. Иоффе. – Луганск: Промпечать, 2008. – 191 с.
 11. Петров В.П. Кровотечения при заболеваниях пищеварительного тракта / В.П. Петров, И.А. Ерюхин, И.С. Шемякин. - М.: Медицина, 1987. - 256 с.
 12. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
 13. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
 - 14.
 15. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
 16. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
 17. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
 18. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
 19. Хирургия острого живота: руководство / О.А. Абакумова, В.С. Афончиков, С.Ф. Багненко и др; под ред. Г.И. Синенченко, А.А. Курыгина, С.Ф.

Багненко; ВМА им. С.М. Кирова, СПб НИИ СП. – СПб.: ЭЛБИ. – СПб, 2007. – 511 с.

20. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.

21. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 18. Ушкодження шлунково-кишкового тракту сторонніми тілами. Поранення стінки живота (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

Ушкодження шлунково-кишкового тракту сторонніми тілами.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Поранення стінки живота.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.

2. Даценко Б.М. Комплексная диагностика в неотложной абдоминальной хирургии / Б.М. Даценко, Ш.Ф. Ибишов. - К.: Здоровья, 1991. - 263 с.

3. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.

4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.

5. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.

6. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.

7. Неотложная абдоминальная хирургия: (справочное пособие для врачей) / А.А. Гринберг, М.М. Абакумов, А.Е. Богданов и др; под ред. А.А. Гринберга.- М.:Триада-Х, 2010.- 493 с.

8. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.

9. Неотложная хирургия брюшной полости / под ред. В.Т. Зайцева ; В.Т. Зайцев, В.Е. Алексеенко и др.. - К.: Здоровья, 1989. - 272 с.

10. Ольшанецкий А.А. Острый живот. Этюды неотложной абдоминальной хирургии / А.А. Ольшанецкий, И.В. Иоффе. - Луганск: Промпечать, 2008. - 191 с.
11. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
12. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 13.
14. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
15. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
16. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
17. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
18. Хирургия острого живота: руководство / О.А. Абакумова, В.С. Афончиков, С.Ф. Багненко и др; под ред. Г.И. Синенченко, А.А. Курыгина, С.Ф. Багненко; ВМА им. С.М. Кирова, СПб НИИ СП. – СПб.: ЭЛБИ. – СПб, 2007. – 511 с.
19. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
20. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 19. Травма паренхіматозних органів: печінки селезінки. Травма порожнистих органів. (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Травма паренхіматозних органів: печінки селезінки, причини виникнення, діагностика, тактика лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Травма порожнистих органів, причини виникнення, діагностика, тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Даценко Б.М. Комплексная диагностика в неотложной абдоминальной хирургии / Б.М. Даценко, Ш.Ф. Ибишов. - К.: Здоровья, 1991. - 263 с.
3. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч.

- закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
 5. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Сасенка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
 6. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
 7. Неотложная абдоминальная хирургия: (справочное пособие для врачей) / А.А. Гринберг, М.М. Абакумов, А.Е. Богданов и др; под ред. А.А. Гринберга.- М.:Триада-Х, 2010.- 493 с.
 8. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
 9. Неотложная хирургия брюшной полости / под ред. В.Т. Зайцева ; В.Т. Зайцев, В.Е. Алексеенко и др.. - К.: Здоровья, 1989. - 272 с.
 10. Ольшанецкий А.А. Острый живот. Этюды неотложной абдоминальной хирургии / А.А. Ольшанецкий, И.В. Иоффе. - Луганск: Промпечать, 2008. - 191 с.
 11. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
 12. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
 - 13.
 14. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
 15. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
 16. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
 17. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
 18. Хирургия острого живота: руководство / О.А. Абакумова, В.С. Афончиков, С.Ф. Багненко и др; под ред. Г.И. Синенченко, А.А. Курыгина, С.Ф. Багненко; ВМА им. С.М. Кирова, СПб НИИ СП. – СПб.: ЭЛБИ. – СПб, 2007. – 511 с.

19. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
20. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 20. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно-рухового апарату. Тактика хірурга та види оперативних втручань (6 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно-рухового апарату.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Тактика хірурга та види оперативних втручань

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Даценко Б.М. Комплексная диагностика в неотложной абдоминальной хирургии / Б.М. Даценко, Ш.Ф. Ибишов. - К.: Здоровья, 1991. - 263 с.
3. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
5. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
6. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
7. Неотложная абдоминальная хирургия: (справочное пособие для врачей) / А.А. Гринберг, М.М. Абакумов, А.Е. Богданов и др; под ред. А.А. Гринберга.- М.:Триада-Х, 2010.- 493 с.
8. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
9. Неотложная хирургия брюшной полости / под ред. В.Т. Зайцева ; В.Т. Зайцев, В.Е. Алексеенко и др.. - К.: Здоровья, 1989. - 272 с.
10. Ольшанецкий А.А. Острый живот. Этюды неотложной абдоминальной хирургии / А.А. Ольшанецкий, И.В. Иоффе. - Луганск: Промпечать, 2008. - 191 с.

11. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
12. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 13.
14. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
15. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
16. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
17. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
18. Хирургия острого живота: руководство / О.А. Абакумова, В.С. Афончиков, С.Ф. Багненко и др; под ред. Г.И. Синенченко, А.А. Курыгина, С.Ф. Багненко; ВМА им. С.М. Кирова, СПб НИИ СП. – СПб.: ЭЛБИ. – СПб, 2007. – 511 с.
19. Шалимов А.А., Саенко В.Ф. Хирургия пищеварительного тракта. – К.: Здоров'я, 1987. – 578 с.
20. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 21. Абсцес і гангрена легень. Спонтанний пневмоторакс. Легенева кровотеча. Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс (8 год.).

Практичне заняття (4 год.):

Абсцес і гангрена легень: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи; види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах, реабілітація.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Бронхоектатична хвороба. Кісти і полікістоз легень. Бронхіальні норичі. Спонтанний пневмоторакс. Легенева кровотеча.

Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс.

Рекомендована література:

1. Бойко В.В., Флорикян А.К., Авдосьєв Ю.В. и др. Гнойные заболевания легких и плевры. – Харьков: Прапор, 2007. – 576 с.
2. Дужий И.Д. Заболевания плевры: диагностические, хирургические и терапевтические аспекты / И.Д. Дужий. - К.: Здоров'я, 1997. - 431 с.
3. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.

4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
5. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
6. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
7. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
8. Сахарчук И.И. Воспалительные заболевания легких и плевры. – Книга плюс, 2006. – 296 с.
9. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
10. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 11.
12. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
13. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
14. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
15. Хирургия легких и плевры: руководство для врачей / под ред. И.С. Колесникова, М.И. Лыткина. - Л.: Медицина, 1988. - 382 с.
16. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 22. Медіастиніт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика диференційна діагностика, консервативні методи лікування (8 год.).

Практичне заняття (4 год.):

Медіастиніт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи; види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Езофагіти. Дивертикули стравоходу. Кардіоспазм. Ахалазія кардії. Грижі діафрагми.

Рекомендована література:

1. Бойко В.В., Флорикян А.К., Авдосьев Ю.В. и др. Гнойные заболевания легких и плевры. – Харьков: Прапор, 2007. – 576 с.
2. Бисенков Л.Н., Зубарев П.Н., Трофимов В.М., Шалаев С.А., Ищенко Б.И. Неотложная хирургия груди и живота: Руководство для врачей / Под ред. Л.Н. Бисенкова и П.Н. Зубарева. – СПб.: Гиппократ, 2002. – 512 с.
3. Дужий И.Д. Заболевания плевры: диагностические, хирургические и терапевтические аспекты / И.Д. Дужий. - К.: Здоров'я, 1997. - 431 с.
4. Вишневский А.А., Рудаков С.С., Миланов Н.О. Хирургия грудной стенки . Видар, 2005.–312 с.
5. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
6. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
7. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
8. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
9. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
10. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
11. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 12.
13. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
14. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
15. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
16. Хирургия легких и плевры: руководство для врачей / под ред. И.С. Колесникова, М.И. Лыткина. - Л.: Медицина, 1988. - 382 с.
17. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 23. Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи, види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи, види операцій.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах

Рекомендована література:

1. Бурых М.П. Общие основы технологии хирургических операций. – Ростов на Дону: Феникс, 1999. – 544 с.
2. Велигоцкий Н.Н. Хирургическая «школа» и хирургические «рефлексы»: Учеб.-метод. пособие.– Харьков: Прапор, 2005 – 46 с.
3. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
5. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
10. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 24. Контроль змістового модуля 3 (1 год.).

Змістовий модуль 4

**НЕВІДКЛАДНА ХІРУРГІЯ. ТРАВМИ ОРГАНІВ ГРУДНОЇ КЛІТКИ.
ГОСТРІ ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ СУДИН. УШКОДЖЕННЯ
КРОВОНОСНИХ СУДИН.**

ТЕМА 25. Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і грудини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і грудини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок.
2. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Емфізема середостіння.
3. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики. Сторонні тіла, травма та опіки стравоходу.

Рекомендована література:

1. Бойко В.В., Флорикян А.К., Авдосьєв Ю.В. и др. Гнойные заболевания легких и плевры. – Харьков: Прапор, 2007. – 576 с.
2. Бисенков Л.Н. Неотложная хирургия груди и живота. – СПб, 2006. – 560 с.
3. Бисенков Л.Н. Хирургия огнестрельных ранений груди. – СПб., 2000. – 312 с.
4. Дужий И.Д. Заболевания плевры: диагностические, хирургические и терапевтические аспекты / И.Д. Дужий. - К.: Здоров'я, 1997. - 431 с.
5. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
6. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
7. Макаров А.В., Гетьман В.Г., Десятерик В.І. Міхно С.П., Мірошніченко В.М. Торакальна травма: учбовий посібник. – Кривий Ріг: СП «Міра», 2005. – 234 с.
8. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
9. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.
10. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
11. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 12.
13. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
14. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
15. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.

16. Хирургия легких и плевры: руководство для врачей / под ред. И.С. Колесникова, М.И. Лыткина. - Л.: Медицина, 1988. - 382 с.
17. Шарипов И.А. Травма груди: проблемы и решения. – М.: «ГРААЛЬ», 2003. – 328 с.

ТЕМА 26. Емфізема середостіння. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень (6 год.).

Лекція (2 год.): Гемопневмоторакс. Класифікація, діагностика, лікування.

Контрольні запитання та завдання:

1. *Причини виникнення гемоторакса (гемопневмоторакса).*
2. *Класифікація гемоторакса (гемопневмоторакса).*
3. *Діагностика гемоторакса.*
4. *Визначення ступені крововтрати при гемотораксі.*
5. *Лікування гемоторакса (гемопневмоторакса).*

Практичне заняття (2 год.):

1. Емфізема середостіння. Причини виникнення, класифікація, діагностика, лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Поранення і розриви легень. Етіологія, патогенез. класифікація, діагностика, лікування.

Рекомендована література:

1. Бойко В.В., Флорикян А.К., Авдосьев Ю.В. и др. Гнойные заболевания легких и плевры. – Харьков: Прапор, 2007. – 576 с.
2. Бисенков Л.Н. Неотложная хирургия груди и живота. – СПб, 2006. – 560 с.
3. Бисенков Л.Н. Хирургия огнестрельных ранений груди. – СПб., 2000. – 312 с.
4. Высоцкий А.Г. Буллезная эмфизема легких. – Донецк: Східний видавничий дім, 2007. – 277 с.
5. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
6. Ищенко Б.И., Бисенков Л.Н., Тюрин И.Е. Лучевая диагностика для торакальных хирургов. Руководство для врачей. – СПб.: Издательство «ДЕАН», 2001. – 346 с.
7. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
8. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
9. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
10. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.

- 11.
12. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
13. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
14. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
15. Хирургия легких и плевры: руководство для врачей / под ред. И.С. Колесникова, М.И. Лыткина. - Л.: Медицина, 1988. - 382 с.
16. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 27. Поранення серця. Методика зашивання ран серця (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Поранення серця. Класифікація, діагностика, показання до оперативного лікування.

2. Методика зашивання ран серця.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Оперативні доступи при пораненнях серця. Введення післяопераційного періоду.

Рекомендована література:

1. Абакумов А.А., Костюченко Л.Н., Радченко Ю.А. Ранения сердца. – М.: ООО «Бином-Пресс», 2004. – 112 с.
2. Бойко В.В., Флорикян А.К., Авдосьев Ю.В. и др. Гнойные заболевания легких и плевры. – Харьков: Прапор, 2007. – 576 с.
3. Бисенков Л.Н. Неотложная хирургия груди и живота. – СПб, 2006. – 560 с.
4. Бисенков Л.Н. Хирургия огнестрельных ранений груди. – СПб., 2000. – 312 с.
5. Дужий И.Д. Заболевания плевры: диагностические, хирургические и терапевтические аспекты / И.Д. Дужий. - К.: Здоров'я, 1997. - 431 с.
6. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
7. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
8. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
9. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студентов мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д. Шейко ; В.Д. Шейко, Б.Ф.Лисенко, С.В. Малик и др.; УМСА. - Полтава, 2007 (Гротеск). - 224 с.

10. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
11. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
12. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
13. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
14. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
15. Хирургия легких и плевры: руководство для врачей / под ред. И.С. Колесникова, М.И. Лыткина. - Л.: Медицина, 1988. - 382 с.
16. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 28. Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: трансабдомінальні, трансторакальні (6 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Травматичне ушкодження діафрагми. Етіологія, патогенез. класифікація, діагностика, лікування.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Операційні доступи: трансабдомінальні, трансторакальні.

Рекомендована література:

1. Бойко В.В., Флорикян А.К., Авдосєв Ю.В. и др. Гнойные заболевания легких и плевры. – Харьков: Прапор, 2007. – 576 с.
2. Бисенков Л.Н. Неотложная хирургия груди и живота. – СПб, 2006. – 560 с.
3. Бисенков Л.Н. Хирургия огнестрельных ранений груди. – СПб., 2000. – 312 с.
4. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
5. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
6. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
7. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
8. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.

10. Хирургия легких и плевры: руководство для врачей / под ред. И.С. Колесникова, М.И. Лыткина. - Л.: Медицина, 1988. - 382 с.
11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 29. Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики. Сторонні тіла, травми та опіки стравоходу (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

2. Поєднана травма грудної клітки і живота. Етіологія, патогенез, класифікація, надання невідкладної допомоги.
3. Особливості діагностики і хірургічної тактики.
4. Показання до оперативного лікування. Види оперативних втручань.
5. Введення післяопераційного періоду.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Сторонні тіла стравоходу, етіологія, патогенез. Діагностика, надання невідкладної медичної допомоги. Тактика лікування.

Трави та опіки стравоходу: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, надання невідкладної медичної допомоги. Тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Бисенков Л.Н. Неотложная хирургия груди и живота. – СПб, 2006. – 560 с.
2. Бисенков Л.Н. Хирургия огнестрельных ранений груди. – СПб., 2000. – 312 с.
3. Волков С.И., Ермолов А.С., Лужников Е.А. Химические ожоги пищевода и желудка. – Медпрактика-М., 2006. – 120 с.
4. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
5. Ищенко Б.И., Бисенков Л.Н., Тюрин И.Е. Лучевая диагностика для торакальных хирургов. Руководство для врачей. – СПб.: Издательство «ДЕАН», 2001. – 346 с.
6. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
7. Кохан Е.П., Зварина И.К. Избранные лекции по ангиологии. – М.: Наука, 2000. – 383 с.
8. Мішалов В.Г. Лекції з госпітальної хірургії. К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – Т. 3. – 494 с.
9. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
10. Стражнов А.В. Патология пищевода, требующая неотложной помощи. – НГМА, 2007. – 108 с.

11. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
12. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 13.
14. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
15. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
16. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
17. Хирургия легких и плевры: руководство для врачей / под ред. И.С. Колесникова, М.И. Лыткина. - Л.: Медицина, 1988. - 382 с.
18. Черноусов А.Ф., Богопольский П.М., Чурбанов Ф.С. Хирургия пищевода. – М.: Медицина, 2000. – 350 с.

ТЕМА 30. Гострі хірургічні захворювання судин. Гострі тромботичні і запальні захворювання системи нижньої порожнистої вени (4 год..).

Практичне заняття (2 год.):

1. Гострі тромбози судин, причини виникнення, класифікація, діагностика.
2. Гострі тромботичні запалення поверхневих та глибоких вен нижніх кінцівок і тазу – системи нижньої порожнистої вени. Етіологія, патогенез, класифікація, особливості діагностики, тактика лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Застосування ультразвукових методів діагностики гострих тромботичних і запальних захворювань системи нижньої порожнистої вени.

Рекомендована література:

1. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування: Український національний консенсус / Відповідальний за випуск В.Ю. Лішневська – К.: ЗАТ «Віпол», 2006. – 72 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Савельев В.С. Острая непроходимость бифуркации аорты и магистральных артерий конечностей / В.С. Савельев, И.И. Затевахин, Н.В. Степанов. - М.: Медицина, 1987. - 302 с.

6. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.
7. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЗкспертПресс, 2003. – 174с.
8. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
9. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 10.
11. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
12. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.

ТЕМА 31. Тромбофлебіт і флеботромбоз нижніх кінцівок. Гострий тромбоз системи верхньої порожнистої вени (6 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Тромбофлебіти, причини виникнення, клінічні прояви, діагностика, класифікація, тактика лікування.
2. Тромбози глибоких вен нижніх кінцівок та тазу. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, класифікація, тактика лікування.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Синдром верхньої порожнистої вени. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, класифікація, тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування: Український національний консенсус / Відповідальний за випуск В.Ю. Лішневська – К.: ЗАТ «Віпол», 2006. – 72 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Савельев В.С. Острая непроходимость бифуркации аорты и магистральных артерий конечностей / В.С. Савельев, И.И. Затевахин, Н.В. Степанов. - М.: Медицина, 1987. - 302 с.
6. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.

7. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЗкспертПресс, 2003. – 174с.
8. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
9. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
- 10.
11. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
12. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.

ТЕМА 32. Емболія і гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Причини виникнення емболії артерій. Особливості патогенезу гострої ішемії, діагностика, класифікація, тактика лікування.
2. Особливості проведення консервативного та покази до хірургічного лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок: етіологія, патогенез, класифікація гострої ішемії, особливості проведення консервативного та хірургічного лікування.

Рекомендована література:

1. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування: Український національний консенсус / Відповідальний за випуск В.Ю. Лішневська – К.: ЗАТ «Віпол», 2006. – 72 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Савельев В.С. Острая непроходимость бифуркации аорты и магистральных артерий конечностей / В.С. Савельев, И.И. Затевахин, Н.В. Степанов. - М.: Медицина, 1987. - 302 с.
6. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.
7. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЗкспертПресс, 2003. – 174с.

8. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
9. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
10. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

ТЕМА 33. Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія. Патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційована діагностика, консервативні методи лікування (3 год.).

Практичне заняття (1 год.):

1. Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія. Патогенез, класифікація, клініка, діагностика.
2. Диференційована діагностика, консервативні методи лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Показання до хірургічного лікування та особливості його проведення.

Рекомендована література:

1. Дзяк Г.В., Перцева Т.А., Василенко А.М. и др. Тромбоемболія легочної артерії: Монографія. – Днепропетровск: «Има-пресс», 2004. – 317 с.
2. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування: Український національний консенсус / Відповідальний за випуск В.Ю. Лішневська – К.: ЗАТ «Віпол», 2006. – 72 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.
6. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЗкспертПресс, 2003. – 174с.
7. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
8. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
9. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

ТЕМА 34. Показання і протипоказання до хірургічного лікування тромбоемболії легеневої артерії та його методи, види операцій, ускладнення та профілактика тромбоемболічних ускладнень (6 год.).

Практичне заняття (2 год.):

Показання і протипоказання до хірургічного лікування тромбоемболії легеневої артерії та його методи, види операцій.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Ускладнення та профілактика тромбоемболічних ускладнень.

Рекомендована література:

1. Дзяк Г.В., Перцева Т.А., Василенко А.М. и др. Тромбоемболия легочной артерии: Монография. – Днепропетровск: «Има-пресс», 2004. – 317 с.
2. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування: Український національний консенсус / Відповідальний за випуск В.Ю. Лішневська – К.: ЗАТ «Віпол», 2006. – 72 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.
6. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЭкспертПресс, 2003. – 174с.
7. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
8. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий , О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
9. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

ТЕМА 35. Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Ушкодження кровоносних судин, причини виникнення, класифікація, діагностика, надання невідкладної медичної допомоги.

2. Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Ранні та пізні прояви ушкоджень судин. Діагностика, тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
2. Клиническая ангиология: В 2-х томах. Под ред.. Б.В. Петровского
3. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.

4. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.
5. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЗкспертПресс, 2003. – 174с.
6. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ ІV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
7. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ ІV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
8. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

ТЕМА 36. Перев'язка, катетеризація та відновлення прохідності судин: види судинних швів, трансплантація і протезування судин, шунтування судин (6 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Перев'язка, катетеризація та відновлення прохідності судин: види судинних швів, трансплантація і протезування судин, шунтування судин.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Ендоваскулярні втручання, особливості їх проведення.

Рекомендована література:

1. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
2. Клиническая ангиология: В 2-х томах. Под ред.. Б.В. Петровского
3. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
4. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.
5. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЗкспертПресс, 2003. – 174с.
6. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ ІV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
7. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ ІV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
8. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

ТЕМА 37. Контроль змістового модуля 1 (1 год.).

ТЕМА 38. Підсумковий модульний контроль (2 год.).

МОДУЛЬ II

Змістовий модуль 1

ПЛАНОВА ХІРУРГІЯ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ШЛУНКА І ДВНАДЦЯТИПАЛОЇ КИШКИ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЖОВЧНИХ ШЛЯХІВ ТА ПЕЧІНКИ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ. ГРИЖІ ЖИВОТА. ПРОКТОЛОГІЯ.

Тема 39. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Сучасні погляди на етіопатогенез.
2. Класифікація і діагностика виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки. Консервативні методи лікування.
3. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка. Сучасні малоінвазивні методи лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Ускладнення виразкової хвороби: перфорація, кровотеча, стеноз, пенетрація, малігнізація, внутрішні фістули.

Хірургічна тактика при проривних і кровоточивих виразках.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Современные методы лечения язвенной болезни / В.Ф. Саенко, В.В. Грубник, Ю.В. Грубник, С.Г. Четвериков – К.: Здоров'я, 2002. – 272 с.
6. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
7. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.

10. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
11. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
12. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операцій на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.

Тема 40. Ранні та пізні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомози, пострезекційні та постваготомні синдроми. Сучасні малоінвазивні методи лікування (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Ранні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомозити. Діагностика, лікування.

2. Пізні ускладнення операцій на шлунку: пострезекційні та постваготомні синдроми. Особливості діагностики, тактика лікування.

3. Сучасні малоінвазивні методи лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Інші захворювання шлунка: гостре розширення, заворот, флегмона, туберкульоз, сифіліс, безоари. Дивертикуліти дванадцятипалої кишки. Класифікація, діагностика, лікування.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Василюк М.Д., Нейко Є.М., Шевчук М.Г. Ускладнені виразки шлунка та дванадцятипалої кишки. – К.: Здоров'я, 1998. – 228 с.
3. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
5. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
6. Современные методы лечения язвенной болезни / В.Ф. Саєнко, В.В. Грубник, Ю.В. Грубник, С.Г. Четвериков – К.: Здоров'я, 2002. – 272 с.
7. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
8. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
9. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.

10. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
12. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
13. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.

Тема 41. Жовчокам'яна хвороба та її ускладнення. Етіологія, патогенез, методи діагностики, місце ендоскопічних методів у комплексі передопераційної діагностики і лікування (6 год.).

Лекція (2 год.):

Контрольні запитання та завдання:

1. Етіологія і патогенез жовчокам'яної хвороби.
2. Причини виникнення ускладнень жовчокам'яної хвороби.
3. Класифікація жовчокам'яної хвороби.
4. Діагностика жовчокам'яної хвороби.
5. Застосування ендоскопічних методів у проведенні передопераційної діагностики і лікування.
6. Лікування жовчокам'яної хвороби та її ускладнень.

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія і патогенез жовчокам'яної хвороби.
2. Класифікація і діагностика жовчокам'яної хвороби.
3. Лікування жовчокам'яної хвороби та її ускладнень.
4. Холангіт: етіологія, патогенез, методи діагностики, особливості передопераційної підготовки хворих, місце ендоскопічних методів в комплексі передопераційного діагностики і лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Застосування ендоскопічних методів у проведенні передопераційної діагностики і лікування.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Гришин И.Н. Повреждения желчевыводящих путей. – Минск, 2002. – 143 с.
3. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
5. Малоштан А.В., Бойко В.В., Тищенко А.М, Криворучко И.А. Лапароскопические технологии и их интеграция в билиарную хирургию. – Х.: СИМ, 2005. – 367 с.

6. Руководство по хирургии печени и желчевыводящих путей. Т.1. Под ред. А.Е.Борисова. Изд-во СПб.: Предприятие ЭФПА. 2002. – 448 с.
7. Хирургия печени и желчных путей. Под ред. М.А. Нартайлакова / Изд. Феникс. Торговый дом, 2007. – 399 с.
8. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
9. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
10. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
11. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
12. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
13. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
14. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.

Тема 42. Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці. Ускладнення під час та після операцій на жовчних шляхах. Діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці: показання до холедохотомії, техніка її виконання та завершення; показання та техніка операцій на великому дуоденальному соску.
2. Ускладнення під час операцій на жовчних шляхах і після операції (ранні та пізні).

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій. Тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Гришин И.Н. Повреждения желчевыводящих путей. – Минск, 2002. – 143 с.
3. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.

5. Малоштан А.В., Бойко В.В., Тищенко А.М, Криворучко И.А. Лапароскопические технологии и их интеграция в билиарную хирургию. – Х.: СИМ, 2005. – 367 с.
6. Руководство по хирургии печени и желчевыводящих путей. Т.1. Под ред. А.Е.Борисова. Изд-во СПб.: Предприятие ЭФПА. 2002. – 448 с.
7. Хирургия печени и желчных путей. Под ред. М.А. Нартайлакова / Изд. Феникс. Торговый дом, 2007. – 399 с.
8. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ ІV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
9. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ ІV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
10. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
11. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
12. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
13. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
14. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.

Тема 43. Постхолецистектомічний синдром. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах. Методи відновлення прохідності жовчних шляхів. Кісти та абсцеси печінки. цироз печінки та портальна гіпертензія. Сучасні малоінвазивні методи лікування (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Постхолецистектомічний синдром, причини виникнення, класифікація, діагностика, тактика лікування.
2. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах: діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій, в найближчому і віддаленому післяопераційному періодах.
3. Методи відновлення прохідності жовчних шляхів (на дренажах, білідигестивні анастомози); операції при патології дистального відділу холедоха.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Хронічний (калькульозний і безкам'яний) холецистит: етіологія, патогенез, діагностика, лікування.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Гришин И.Н. Повреждения желчевыводящих путей. – Минск, 2002. – 143 с.

3. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
5. Руководство по хирургии печени и желчевыводящих путей. Т.1. Под ред. А.Е.Борисова. Изд-во СПб.: Предприятие ЭФПА. 2002. – 448 с.
6. Хирургия печени и желчных путей. Под ред. М.А. Нартайлакова / Изд. Феникс. Торговый дом, 2007. – 399 с.
7. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
8. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
9. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
10. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
11. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
12. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.

Тема 44. Сучасні погляди на етіопатогенез хронічного панкреатиту (6 год.).

Лекція (2 год.): Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика і тактика лікування хронічного панкреатиту.

Контрольні запитання та завдання:

1. *Етіологія, патогенез, хронічного панкреатиту.*
2. *Класифікація хронічного панкреатиту.*
3. *Діагностика хронічного панкреатиту.*
4. *Тактика лікування хронічного панкреатиту.*

Практичне заняття (2 год.):

1. Сучасні погляди на етіопатогенез хронічного панкреатиту.
2. Консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Види та способи оперативних втручань при хронічному панкреатиті.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.

3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Павловський М.П., Чуклін С.М., Переяслов А.А. Псевдокісти підшлункової залози. – Львів: Б.в., 1997. – 150 с.
5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
7. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
9. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
10. Федоров В.Д., Буриєв І.М., Икрамов Р.З. Хирургическая панкреатология: Руководство для врачей. – М.: Медицина, 1999. – 208 с.
11. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
12. Шалимов А.А., Грубник В.В., Джоэл Горовиц и др. Хронический панкреатит / Современные концепции патогенеза, диагностики и лечения. – К.: Здоров'я, 2000. – 256 с.

Тема 45. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти), консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень. Види та способи оперативних втручань (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти), етіологія, патогенез.
2. Класифікація, діагностика кіст підшлункової залози.
3. Консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Види та способи оперативних втручань.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.

4. Павловський М.П., Чуклін С.М., Переяслов А.А. Псевдокісти підшлункової залози. – Львів: Б.в., 1997. – 150 с.
5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
7. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
9. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
10. Федоров В.Д., Буриєв І.М., Икрамов Р.З. Хирургическая панкреатология: Руководство для врачей. – М.: Медицина, 1999. – 208 с.
11. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
12. Шалимов А.А., Грубник В.В., Джоэл Горовиц и др. Хронический панкреатит / Современные концепции патогенеза, диагностики и лечения. – К.: Здоров'я, 2000. – 256 с.

Тема 46. Інсулінома і ульцерозна аденома підшлункової залози. Сучасні малоінвазивні методи лікування (*4 год.*).

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія, патогенез інсуліноми і ульцерозної аденоми підшлункової залози.
2. Класифікація інсуліноми і ульцерозної аденоми підшлункової залози.
3. Діагностика інсуліноми і ульцерозної аденоми підшлункової залози.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Сучасні малоінвазивні методи лікування інсуліноми і ульцерозної аденоми підшлункової залози.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Павловський М.П., Чуклін С.М., Переяслов А.А. Псевдокісти підшлункової залози. – Львів: Б.в., 1997. – 150 с.

5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
7. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
9. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
10. Федоров В.Д., Буриєв І.М., Икрамов Р.З. Хирургическая панкреатология: Руководство для врачей. – М.: Медицина, 1999. – 208 с.
11. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.
12. Шалимов А.А., Грубник В.В., Джоэл Горовиц и др. Хронический панкреатит / Современные концепции патогенеза, диагностики и лечения. – К.: Здоров'я, 2000. – 256 с.

Тема 47. Загальне вчення про грижі. Етіологія. Класифікація. Складові частини грижі. Симптоматологія і діагностика (6 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Етіологія, патогенез гриж черевних гриж.
2. Класифікація черевних гриж.
3. Діагностика черевних гриж.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Симптоматологія та клінічна картина черевних гриж.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Жебровский В.В. Хирургия грыж живота. – М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2005. – 384 с.
3. Лотоцький М., Павловський М. Ковзкі пахвинні грижі. Л.: Б.В. 2003 – 222 с.
4. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
5. Современные методы лечения брюшных грыж / В.В. Грубник, А.А. Лосев, Н.Р. Баязитов, Р.С. Парфентьев. – К.: Здоров'я, 2001. – 280 с.
6. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
7. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.

8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
9. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
10. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операцій на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.

Тема 48. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколо пупкових, білої лінії живота. Особливості лікування післяопераційних гриж (6 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколопупкових, білої лінії живота.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Особливості лікування післяопераційних гриж. Невправима, защемлена грижа. Особливості хірургічного лікування

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Жебровский В.В. Хирургия грыж живота. – М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2005. – 384 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Лотоцький М., Павловський М. Ковзкі пахвинні грижі. Л.: Б.В. 2003 – 222 с.
5. Современные методы лечения брюшных грыж / В.В. Грубник, А.А. Лосев, Н.Р. Баязитов, Р.С. Парфентьев. – К.: Здоров'я, 2001. – 280 с.
6. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
7. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
9. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
10. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операцій на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.

Тема 49. Грижі діафрагми. Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревинні, поза очеревинні, внутрішньочеревні). Сучасні малоінвазивні методи лікування (8 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Грижі діафрагми: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клінічна картина.
2. Тактика лікування діафрагмальних гриж.
3. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколупупкових, білої лінії живота.
4. Особливості лікування післяопераційних гриж.
5. Сучасні малоінвазивні методи лікування.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревинні, поза очеревинні, внутрішньочеревні). Причини виникнення, класифікація, діагностика, клініка, тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Жебровский В.В. Хирургия грыж живота. – М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2005. – 384 с.
3. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
4. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
6. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
8. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). – К. Наук. думка, 2003. – 339 с.

Тема 50. Хронічний парапроктит – нориці прямої кишки. Ректовагінальні нориці. Геморой, консервативне і операційне лікування (10 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Хронічний парапроктит, нориці прямої кишки: етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування.
2. Геморой, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, консервативне і операційне лікування.
3. Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Ректовагінальні нориці: етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
3. Стручков В.И. Хирургическая инфекция: руководство для врачей / В.И. Стручков, В.К. Гостищев, Ю.В. Стручков. - Изд. 2-е, перераб. и доп.. - М.: Медицина, 1991. - 560 с.
4. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
6. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
8. Шалимов А.А., Радзиховский А.П. Атлас операций на органах пищеварения (в 2-х томах). - К. Наук. думка, 2003. - 339 с.
9. Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник для студентів вищ. мед. закладів освіти I-III рівнів акредитації / І.В. Роздольський. - 2-е вид., стереотип. - К.: Медицина, 2009. - 142 с.

Тема 51. Тріщини заднього проходу. Епітеліальні куприкові ходи. Випадіння та стриктури прямої кишки (*10 год.*).

Практичне заняття (4 год.):

1. Тріщини заднього проходу: етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування.
2. Епітеліальні куприкові ходи: етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування.

Завдання для самостійної роботи (6 год.):

Випадіння та стриктури прямої кишки: етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
3. Стручков В.И. Хирургическая инфекция: руководство для врачей / В.И. Стручков, В.К. Гостищев, Ю.В. Стручков. - Изд. 2-е, перераб. и доп.. - М.: Медицина, 1991. - 560 с.

4. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
6. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
8. Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник для студентів вищ. мед. закладів освіти I-III рівнів акредитації / І.В. Роздольський. - 2-е вид., стереотип. - К.: Медицина, 2009. - 142 с.

Тема 52. Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика. Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми. Сторонні тіла прямої кишки. Сучасні малоінвазивні методи лікування (7 год.).

Практичне заняття (3 год.):

1. Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, причини, класифікація, діагностика, клінічна картина, лікування.
2. Сторонні тіла прямої кишки. Сучасні малоінвазивні методи лікування.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми. Сучасні малоінвазивні методи лікування.

Рекомендована література:

9. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
10. Клиническая хирургия: Справочное руководство для врачей / под ред. Ю.М. Панцырева ; В.Л. Анзимиров, А.П. Баженова, В.А. Бухарин и др.. - М.: Медицина, 1988. - 635 с.
11. Стручков В.И. Хирургическая инфекция: руководство для врачей / В.И. Стручков, В.К. Гостищев, Ю.В. Стручков. - Изд. 2-е, перераб. и доп.. - М.: Медицина, 1991. - 560 с.
12. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
13. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
14. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
15. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

16. Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник для студентів вищ. мед. закладів освіти I-III рівнів акредитації / І.В. Роздольський. - 2-е вид., стереотип. - К.: Медицина, 2009. - 142 с.

Тема 53. Контроль змістового модуля 1 (1 год.).

Змістовий модуль 2

ПЛАНОВА ХІРУРГІЯ. ТРАНСПЛАНТОЛОГІЯ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ОРГАНІВ ГРУДНОЇ КЛІТКИ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ВЕН ТА ЛІМФАТИЧНИХ СУДИН. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ АРТЕРІЙ. ХІРУРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЕНДОКРИННИХ ОРГАНІВ.

Тема 54. Організація трансплантологічної допомоги населенню. Трансплантаційна імунологія (6 год.).

Лекція (2 год.): Організація трансплантологічної допомоги населенню.

Контрольні запитання та завдання:

1. Основні етапи розвитку трансплантації органів.
2. Організація служби гемодіалізу і трансплантації органів в Україні
3. Створення штучних органів.
4. Законодавчі та нормативні акти з трансплантації органів та інших анатомічних тканин людини.
5. Трансплантаційна імунологія.

Практичне заняття (2 год.):

1. Організація трансплантологічної допомоги населенню.
2. Основні етапи розвитку трансплантації органів і створення штучних органів.
3. Організація служби гемодіалізу і трансплантації органів в Україні.
4. Законодавчі та нормативні акти з трансплантації органів та інших анатомічних тканин людини.

5. Трансплантаційна імунологія: головний комплекс гістосумісності, його роль при трансплантації різних органів, клінічні аспекти типування тканин; імунобіологія відторгнення трансплантату (трансплантаційні антигени, розпізнавання антигенів, клітинні механізми відторгнення, роль цитокінів та їх рецепторів, види відторгнення); імуносупресія при трансплантації; імунологічний моніторинг.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

МСЕК та реабілітація хворих з трансплантованими органами, інвалідність.

Рекомендована література:

1. Автандилов Г.Г., Зайратянц О.В., Кактурский Л.В. Оформление диагноза: Учебное пособие. – М.: Медицина, 2004. – 304 с.
2. Трансплантология. Учебник. Под ред. М. Хабутия . – М.: ГЭОТАР-Медия. – 2016.- 320 с.

Тема 55. Донорське забезпечення трансплантації: етичні, соціально-правові і релігійні аспекти донорства органів (6 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Донорське забезпечення трансплантації: етичні, соціально-правові та релігійні аспекти донорства органів.
2. Визначення поняття смерті, підтримка гомеостазу після смерті мозку; живі донори при трансплантації органів, хірургічна техніка вилучення донорських органів, їх консервація і підготовка до трансплантації.
3. Трансплантація однієї або двох легень.
4. Пересадка підшлункової залози, трансплантація острівцевих клітин.
5. Показання та протипоказання, передопераційна підготовка реципієнтів.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Хірургічна техніка трансплантацій, післяопераційні ускладнення.

Рекомендована література:

1. Автандилов Г.Г., Зайратянц О.В., Кактурский Л.В. Оформление диагноза: Учебное пособие. – М.: Медицина, 2004. – 304 с.
2. Трансплантология. Учебник. Под ред. М. Хабутия . – М.: ГЭОТАР-Медия. – 2016.- 320 с.

Тема 56. Трансплантація нирки. Трансплантація однієї або двох легень (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Трансплантація нирки: показання та протипоказання до трансплантації нирки, підбір та підготовка хворого.
2. Гемодіаліз у підготовці хворих до трансплантації нирки, анестезіологічне забезпечення, хірургічні принципи операції трансплантації нирки від живого донора та від трупного донора.
3. Хірургічні ускладнення цих операцій; сучасна імуносупресія при трансплантації нирки.
4. Ведення хворих із трансплантованою ниркою у пізньому післяопераційному періоді.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Результати трансплантації нирки і перспективи розвитку в Україні.

Рекомендована література:

1. Автандилов Г.Г., Зайратянц О.В., Кактурский Л.В. Оформление диагноза: Учебное пособие. – М.: Медицина, 2004. – 304 с.
2. Трансплантология. Учебник. Под ред. М. Хабутия . – М.: ГЭОТАР-Медия. – 2016.- 320 с.

Тема 57. Трансплантація печінки. Пересадка підшлункової залози, трансплантація острівцевих клітин (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Ортотопічна трансплантація печінки: показання та протипоказання.
2. Передопераційна підготовка пацієнтів і реципієнтів.
3. Хірургічна техніка трансплантації.
4. Післяопераційні ускладнення.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Пересадка підшлункової залози: протипоказання до трансплантації, оклюзія протоків залози, виведення секрету підшлункової залози в сечовий міхур і кишку; післяопераційний період. Трансплантація острівцевих клітин.

Рекомендована література:

1. Автандилов Г.Г., Зайратянц О.В., Кактурский Л.В. Оформление диагноза: Учебное пособие. – М.: Медицина, 2004. – 304 с.
2. Трансплантология. Учебник. Под ред. М. Хабутия . – М.: ГЭОТАР-Медия. – 2016.- 320 с.

Тема 58. Трансплантація серця. Показання та протипоказання, передопераційна підготовка реципієнтів. Хірургічна техніка трансплантацій, післяопераційні ускладнення (5 год.).

Практичне заняття (3 год.):

1. Трансплантація серця: показання та протипоказання до трансплантації серця.
2. Відбір та підготовка потенційних реципієнтів, ортотопічна та ектопічна трансплантація серця.
3. Лікування пацієнта на госпітальному і постгоспітальному етапах.
4. Імуносупресивна терапія після трансплантації серця.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Гостре та хронічне відторгнення серця, діагностика і лікування

Рекомендована література:

1. Автандилов Г.Г., Зайратянц О.В., Кактурский Л.В. Оформление диагноза: Учебное пособие. – М.: Медицина, 2004. – 304 с.
2. Трансплантология. Учебник. Под ред. М. Хабутия . – М.: ГЭОТАР-Медия. – 2016.- 320 с.

Тема 59. Бронхоектатична хвороба. Кісти і полікістоз легень. Бронхіальні нориці. Доброякісні пухлини середостіння (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Бронхоектатична хвороба. Етіологія, патогенез, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.
2. Кісти і полікістоз легень. Етіологія, патогенез, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.
3. Бронхіальні нориці. Причини виникнення, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Доброякісні пухлини середостіння. Етіологія, патогенез, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров , А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г. В. Книшова. – 2000. Т.1: Грудна хірургія. Серцево-судинна хірургія. Мікрохірургічні технології. Хірургія ендокринних залоз. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 535 с.

2. Высоцкий А.Г. Буллезная эмфизема легких. – Донецк: Східний видавничий дім, 2007. – 277 с.
3. Хирургические болезни: Учебник для студ. мед. вузов / Под ред. М. И. Кузина. - 3-е изд., перераб. и доп.. - М.: Медицина, - 2006. - 779 с.
4. Хирургия: пер. с англ. доп. / гл. ред.: Ю.М.Лопухин, В.С. Савельев. - М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 1997. - 1070 с.: ил. - (Руководство для врачей и студентов: серия учеб. лит. для студентов мед. вузов, интернов, ординаторов, врачей-курсантов учреждений доп. проф. образования/ ред. совет сер.: Р.С. Акчурина и др.). - Пер.изд.: Surgery / ed. Bruce E. Jarrell, R. Anthony Carabasi. - 3rd ed.. - Philadelphia, 1996.
5. Хірургія : [в 3-х т.]: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. - Дніпропетровськ: Дніпро-VAL. - 2007. - ISBN 978-966-8704-12-3 Т. II / за ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського ; К.М. Амосова, Яків Соломонович Березницький, Анатолій Олексійович Бурка та ін.. - 2007. - 627 с.
6. Бисенков Л.Н. Торакальная хирургия. СПб.: ООО «ЭЛБИ-СПб», 2004. – 928 с.
7. Лекції з госпітальної хірургії: Навч. Посібник у 3 томах / За ред. проф. В.Г.Мішалова. – 2-е вид., доп. і переробл. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – том. 1. – 287 с.
8. Секела М.В. Практична торакальна хірургія: монографія. – Львів: «Логос», 2003. – 315 с.
9. Харнас С.С., Павлов Ю.В. Новые технологии в диагностике и лечении больных хирургическими заболеваниями легких и плевры. – М.: Медицина, 2005. –96 с.
10. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
11. Флорикян А.К., Бойко В.В. Хирургия новообразований средостения: руководство. – Х.: ООО ЭДЭНА, 2009. – 472 с.
12. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

Тема 60. Міастенія як хірургічна проблема. Езофагіти. Дивертикули стравоходу (6 год.).

Лекція (2 год.): Міастенія. Езофагіти. Дивертикули стравоходу.

Контрольні запитання та завдання:

1. *Етіологія, патогенез міастенії, езофагітів та дивертикулів стравоходу.*
2. *Діагностика міастенії, езофагітів та дивертикулів стравоходу.*
3. *Показання до оперативного лікування міастенії, езофагітів та дивертикулів стравоходу.*
4. *Тактика лікування міастенії, езофагітів та дивертикулів стравоходу.*

Практичне заняття (2 год.):

1. Міастенія: етіологія, патогенез, діагностика, тактика лікування.
2. Езофагіти: етіологія, патогенез, діагностика, тактика лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Дивертикули стравоходу: етіологія, патогенез, діагностика, тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров , А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г. В. Книшова. – 2000. Т.1: Грудна хірургія. Серцево-судинна хірургія. Мікрохірургічні технології. Хірургія ендокринних залоз. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 535 с.
2. Хирургические болезни: Учебник для студ. мед. вузов / Под ред. М. И. Кузина. - 3-е изд., перераб. и доп.. - М.: Медицина, - 2006. - 779 с.
3. Хирургия: пер. с англ. доп. / гл. ред.: Ю.М.Лопухин, В.С. Савельев. - М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 1997. - 1070 с.: ил. - (Руководство для врачей и студентов: серия учеб. лит. для студентов мед. вузов, интернов, ординаторов, врачей-курсантов учреждений доп. проф. образования/ ред. совет сер.: Р.С. Акчурин и др.). - Пер.изд.: Surgery / ed. Bruce E. Jarrell, R. Anthony Carabasi. - 3rd ed.. - Philadelphia, 1996.
4. Хірургія : [в 3-х т.]: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. - Дніпропетровськ: Дніпро-VAL. - 2007. - ISBN 978-966-8704-12-3 Т. II / за ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського ; К.М. Амосова, Яків Соломонович Березницький, Анатолій Олексійович Бурка та ін.. - 2007. - 627 с.
5. Бисенков Л.Н. Торакальная хирургия. СПб.: ООО «ЭЛБИ-СПб», 2004. – 928 с.
6. Лекції з госпітальної хірургії: Навч. Посібник у 3 томах / За ред. проф. В.Г.Мішалова. – 2-е вид., доп. і переробл. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – том. 1. – 287 с.
7. Секела М.В. Практична торакальна хірургія: монографія. – Львів: «Логос», 2003. – 315 с.
8. Харнас С.С., Павлов Ю.В. Новые технологии в диагностике и лечении больных хирургическими заболеваниями легких и плевры. – М.: Медицина, 2005. –96 с.
9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
10. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
11. Черноусов А.Ф., Богопольский П.М., Чурбанов Ф.С. Хирургия пищевода. – М.: Медицина, 2000. – 350 с.

Тема 61. Кардіоспазм. Ахалазія кардії. Етіологія, патогенез класифікація, клініка, діагностика. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Ускладнення та їх профілактика (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Кардіоспазм (ахалазія кардії). Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.

2. Консервативні методи лікування ахалазії кардії.
3. Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Ускладнення лікування кардіоспазму (ахалазії кардії) та їх профілактика.

Рекомендована література:

1. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров , А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г. В. Книшова. – 2000. Т.1: Грудна хірургія. Серцево-судинна хірургія. Мікрохірургічні технології. Хірургія ендокринних залоз. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 535 с.
2. Хирургические болезни: Учебник для студ. мед. вузов / Под ред. М. И. Кузина. - 3-е изд., перераб. и доп.. - М.: Медицина, - 2006. - 779 с.
3. Хирургия: пер. с англ. доп. / гл. ред.: Ю.М.Лопухин, В.С. Савельев. - М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 1997. - 1070 с.: ил. - (Руководство для врачей и студентов: серия учеб. лит. для студентов мед. вузов, интернов, ординаторов, врачей-курсантов учреждений доп. проф. образования/ ред. совет сер.: Р.С. Акчурина и др.). - Пер.изд.: Surgery / ed. Bruce E. Jarrell, R. Anthony Carabasi. - 3rd ed.. - Philadelphia, 1996.
4. Хірургія : [в 3-х т.]: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. - Дніпропетровськ: Дніпро-VAL. - 2007. - ISBN 978-966-8704-12-3 Т. II / за ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського ; К.М. Амосова, Яків Соломонович Березницький, Анатолій Олексійович Бурка та ін.. - 2007. - 627 с.
5. Бисенков Л.Н. Торакальная хирургия. СПб.: ООО «ЭЛБИ-СПб», 2004. – 928 с.
6. Лекції з госпітальної хірургії: Навч. Посібник у 3 томах / За ред. проф. В.Г.Мішалова. – 2-е вид., доп. і переробл. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – том. 1. – 287 с.
7. Харнас С.С., Павлов Ю.В. Новые технологии в диагностике и лечении больных хирургическими заболеваниями легких и плевры. – М.: Медицина, 2005. –96 с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
9. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
10. Черноусов А.Ф., Богопольский П.М., Чурбанов Ф.С. Хирургия пищевода. – М.: Медицина, 2000. – 350 с.

Тема 62. Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок. Артеріально-венозні дисплазії. Посттромбофлебітичний синдром (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.
2. Артеріо-венозні дисплазії: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Посттромбофлебітичний синдром: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Богачев В.Ю., Богданец Л.И. Венозные трофические язвы // 50 лекций по хирургии. Под редакцией В.С. Савельева MEDIA MEDICA. 2003. – 116 с.
2. Кохан Е.П., Зварина И.К. Избранные лекции по ангиологии. – М.: Наука, 2000. – 383 с.
3. Мішалов В.Г. Лекції з госпітальної хірургії. К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – Т. 3. – 494 с.
4. Тураев П.И. Хирургическое лечение хронической венозной недостаточности. Київ. – 2005. – 248 с.
5. Український Консенсус з лікування пацієнтів з варикозною хворобою нижніх кінцівок. Київ, 2005. – 19 с.
6. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.
7. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЗкспертПресс, 2003. – 174с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
9. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

Тема 63. Лімфедема (слоновість), фібредема (4 год.).

Практичне заняття (3 год.):

1. Причини виникнення лімфедєми.
2. Клінічна картина, діагностика, тактика лікування.
3. Причини виникнення фібрєдєми.
4. Клінічна картина, діагностика, тактика лікування фібрєдєми.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Ультразвукова діагностика лімфєдєми (слоновість) та фібрєдєми.

Рекомендована література:

1. Кохан Е.П., Зварина И.К. Избранные лекции по ангиологии. – М.: Наука, 2000. – 383 с.
2. Мішалов В.Г. Лекції з госпітальної хірургії. К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – Т. 3. – 494 с.
3. Тураев П.И. Хирургическое лечение хронической венозной недостаточности. Київ. – 2005. – 248 с.
4. Український Консенсус з лікування пацієнтів з варикозною хворобою нижніх кінцівок. Київ, 2005. – 19 с.
5. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.
6. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЗкспертПресс, 2003. – 174с.

7. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
8. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

Тема 64. Лімфангоїт, лімфаденіт (6 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Причини виникнення лімфангоїту.
2. Клінічна картина, діагностика і лікування лімфангоїту.
3. Причини виникнення лімфаденіту.
4. Клінічна картина, діагностика і лікування лімфаденіту.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Показання та методи проведення оперативного лікування лімфаденіту.

Рекомендована література:

1. Кохан Е.П., Зварина И.К. Избранные лекции по ангиологии. – М.: Наука, 2000. – 383 с.
2. Мішалов В.Г. Лекції з госпітальної хірургії. К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – Т. 3. – 494 с.
3. Тураев П.И. Хирургическое лечение хронической венозной недостаточности. Київ. – 2005. – 248 с.
4. Український Консенсус з лікування пацієнтів з варикозною хворобою нижніх кінцівок. Київ, 2005. – 19 с.
5. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.
6. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЗкспертПресс, 2003. – 174с.
7. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.

Тема 65. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування вен та лімфатичних судин та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика (6 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика хронічних захворювань вен.
2. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика хронічних захворювань лімфатичних судин.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування вен та лімфатичних судин.

Рекомендована література:

1. Кохан Е.П., Зварина И.К. Избранные лекции по ангиологии. – М.: Наука, 2000. – 383 с.

2. Мішалов В.Г. Лекції з госпітальної хірургії. К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – Т. 3. – 494 с.
3. Тураев П.И. Хирургическое лечение хронической венозной недостаточности. Київ. – 2005. – 248 с.
4. Український Консенсус з лікування пацієнтів з варикозною хворобою нижніх кінцівок. Київ, 2005. – 19 с.
5. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.– 36 с.
6. Ханевич М.Д., Хрупкин В.И., Щелоков А.В. Осложненные формы хронической венозной недостаточности нижних конечностей. – М: МедЗкспертПресс, 2003. – 174с.
7. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.

Тема 66. Облітеруючий ендартеріт. Облітеруючий тромбангіт (хвороба Бюргера). (8 год.)

Лекція (2 год.): Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика і тактика лікування облітеруючого ендартеріту нижніх кінцівок.

Контрольні запитання та завдання:

1. Етіологія, патогенез, облітеруючого ендартеріту нижніх кінцівок.
2. Класифікація облітеруючого ендартеріту нижніх кінцівок.
3. Діагностика, диференційна діагностика облітеруючого ендартеріту нижніх кінцівок.
4. Тактика лікування облітеруючого ендартеріту нижніх кінцівок.
5. Етіологія, патогенез, облітеруючого тромбангіту нижніх кінцівок.
6. Класифікація облітеруючого тромбангіту нижніх кінцівок.
7. Діагностика, диференційна діагностика облітеруючого тромбангіту нижніх кінцівок.
8. Тактика лікування облітеруючого тромбангіту нижніх кінцівок

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика облітеруючого ендартеріту, облітеруючого тромбангіту нижніх кінцівок.

2. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування облітеруючого ендартеріту, облітеруючого тромбангіту нижніх кінцівок.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Види операцій, які застосовуються при лікуванні облітеруючого ендартеріту, облітеруючого тромбангіту нижніх кінцівок, їх ускладнення та профілактика.

Рекомендована література:

1. Савельев В.С., Кошкин В.М., Барнакова Е.Ю. Облитерирующие заболевания артерий нижних конечностей. – М.: Медицина. 1997. – 218 с.

2. Клиническая ангиология. В 2-х томах. Под ред. А.В. Покровского. – М.: Медицина, 2004. — 1700 с.
3. Белов Ю.В. Руководство по сосудистой хирургии с атласом оперативной техники. – М.: ДеНово, 2000. — 448 с.
4. Пономарев Э.А., Маскин С.С. Хирургические заболевания сосудов. – Волгоград.: ВолГМУ, 2007. - 140 с.
5. Гришин И.Н., Савченко А.Н. Клиническая ангиология и ангиохирургия. – Минск: Высшая школа, 1980. - 200с.
6. Кохан Е.П., Зварина И.К. Избранные лекции по ангиологии. – М.: Наука, 2000. – 383 с.
7. Мішалов В.Г. Лекції з госпітальної хірургії. К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – Т. 3. – 494 с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
9. Шалимов А.А. Хирургия аорты и магистральных артерий / А.А. Шалимов, Н.Ф. Дрюк. - К.: Здоров'я, 1979. - 384 с.

Тема 67. Облітеруючий атеросклероз. Діабетичні ангіопатії нижніх кінцівок (8 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика облітеруючого атеросклерозу артерій нижніх кінцівок.
2. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування облітеруючого атеросклерозу артерій.
3. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика діабетичних ангіопатій нижніх кінцівок.
4. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування діабетичних ангіопатій нижніх кінцівок.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Види операцій, які застосовуються при лікуванні облітеруючого атеросклерозу, діабетичних ангіопатій нижніх кінцівок, їх ускладнення та профілактика.

Рекомендована література:

1. Савельев В.С., Кошкин В.М., Барнакова Е.Ю. Облитерирующие заболевания артерий нижних конечностей. – М.: Медицина. 1997. – 218 с.
2. Клиническая ангиология. В 2-х томах. Под ред. А.В. Покровского. – М.: Медицина, 2004. — 1700 с.
3. Белов Ю.В. Руководство по сосудистой хирургии с атласом оперативной техники. – М.: ДеНово, 2000. — 448 с.
4. Пономарев Э.А., Маскин С.С. Хирургические заболевания сосудов. – Волгоград.: ВолГМУ, 2007. - 140 с.
5. Гришин И.Н., Савченко А.Н. Клиническая ангиология и ангиохирургия. – Минск: Высшая школа, 1980. - 200с.
6. Кохан Е.П., Зварина И.К. Избранные лекции по ангиологии. – М.: Наука, 2000. – 383 с.

7. Мішалов В.Г. Лекції з госпітальної хірургії. К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – Т. 3. – 494 с.

8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.

9. Шалимов А.А. Хирургия аорты и магистральных артерий / А.А. Шалимов, Н.Ф. Дрюк. - К.: Здоров'я, 1979. - 384 с.

Тема 68. Артеріовенозні аневризми. Аневризми аорти та магістральних артерій. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика (8 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика артеріовенозних аневризм.

2. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування артеріовенозних аневризм, його методи.

3. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика аневризм аорти та магістральних артерій.

4. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання та методи хірургічного лікування аневризм аорти та магістральних артерій.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Види операцій, які застосовуються при лікуванні артеріовенозних аневризм, аневризм аорти та магістральних артерій, їх ускладнення та профілактика.

Рекомендована література:

1. Савельев В.С., Кошкин В.М., Барнакова Е.Ю. Облитерирующие заболевания артерий нижних конечностей. – М.: Медицина. 1997. – 218 с.

2. Клиническая ангиология. В 2-х томах. Под ред. А.В. Покровского. – М.: Медицина, 2004. — 1700 с.

3. Белов Ю.В. Руководство по сосудистой хирургии с атласом оперативной техники. – М.: ДеНово, 2000. — 448 с.

4. Пономарев Э.А., Маскин С.С. Хирургические заболевания сосудов. – Волгоград.: ВолгГМУ, 2007. - 140 с.

5. Гришин И.Н., Савченко А.Н. Клиническая ангиология и ангиохирургия. – Минск: Высшая школа, 1980. - 200с.

6. Кохан Е.П., Зварина И.К. Избранные лекции по ангиологии. – М.: Наука, 2000. – 383 с.

7. Мішалов В.Г. Лекції з госпітальної хірургії. К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – Т. 3. – 494 с.

8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.

9. Шалимов А.А. Хирургия аорты и магистральных артерий / А.А. Шалимов, Н.Ф. Дрюк. - К.: Здоров'я, 1979. - 384 с.

Тема 69. Тиреотоксикоз. Ендемічний зоб. Вузловий зоб (8 год.).

Практичне заняття (3 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування тиреотоксикозу.
2. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування ендемічного зобу.
3. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування вузлового зобу.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Види операцій, які застосовуються при лікуванні захворювань щитоподібної залози, їх ускладнення та профілактика.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров , А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г. В. Книшова. – 2000. Т.1: Грудна хірургія. Серцево-судинна хірургія. Мікрохірургічні технології. Хірургія ендокринних залоз. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 535 с.
3. Хірургія: підручник для студентів вищ. мед. анвч. закладів IV рівня акредитації / за ред. П.Г. Кондратенка; В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін.. - К.: Медицина, 2009. - 967 с.
4. Шпитальна хірургія: Підручник / А.Д. Беденюк, І.С. Вардинець, М.М. Велігоцький та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, Ю.П. Спіженка, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова, М.Ю. Ничитайла . - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. - 590 с.
5. Валдина Е. А. Заболевания щитовидной железы: Руководство. 3-е изд. — СПб: Питер, 2008 – 368 с.
6. Рудницкий Л.В. Заболевания щитовидной железы. Лечение и профилактика . – СПб.: Питер, 2009. – 128 с.
7. Петунина Н.А., Трухина Л.В. Болезни щитовидной железы. – М: ГЭОТАР - Медиа, 2011. – 216 с.
8. Мкртумян А. М., Подачаина С. В., Петунина Н. А. Заболевания щитовидной железы. Руководство для врачей. – М.: Медфорум, 2012. – 128 с.
9. Шулутко А.М., Семиков В.И., Ветшев П.С. Непальпируемые узловые образования щитовидной железы. – М.: Профиль – 2С, 2011. – 144 с.
10. Пфанненштиль П. Щитовидная железа / Петер Пфанненштиль, Лотар-Андреас Хотце, Вернер Шварц; пер. с нем. Л.А.Филимоновой. – М.: АСТ: Астрель, 2009. – 255 с.
11. М. И. Балаболкин, Е. М. Клебанова, В. М. Креминская. Фундаментальная и клиническая тиреодология: Учебное пособие. – М.: ОАО “Издательство “Медицина”, 2007. – 816 с.
12. Шустов С. Б., Баранов В. Л., Халимов Ю. Ш. Клиническая эндокринология. – М.: ООО “Издательство “Медицинское информационное агентство”, 2012.– 632 с.

13. Кеннеди Ли, Басу Ансу Диагностика и лечение в эндокринологии. Проблемный подход /Пер. с англ. Под ред. В.В.Фадеева. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 304 с.
14. Трошина Е. А. Зоб. – М. : ООО “Издательство “Медицинское информационное агентство”, 2012. – 336 с.
15. Паньків В. І. Практична тиреоїдологія. – Донецьк: Видавець Заславський О. Ю., 2011. – 224 с.
16. Трунин Е.М. Диффузный токсический зоб. Комплексная диагностика, консервативная терапия, хирургическое лечение. - СПб.: ЭЛБИ-СПб, 2006. – 182 с.
17. Клінічна ендокринологія: Підручник / В. М. Хворостінка, В. М. Лісовий, Т. А. Моїсеєнко, Л. В. Журавльова ; За ред. В.М. Хворостінки. — К. : Медицина, 2009. — 544 с.
18. Эндокринология: Учебник / Под ред. проф. П.М. Боднара. – Винница: Нова Книга, 2007. – 344 с.

Тема 70. Аденома щитоподібної залози. Хронічні тиреоїдити (Хашимото, Ріделя). Гіперпаратироз. Операції на щитоподібній та паращитоподібних залозах (8 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування аденоми щитоподібної залози.
2. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування хронічних тиреоїдитів (Хашимото, Ріделя).
3. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування гіперпаратиреозу.

Завдання для самостійної роботи (4 год.):

Операції на щитоподібній та паращитоподібних залозах, особливості проведення.

Рекомендована література:

1. Валдина Е. А. Заболевания щитовидной железы: Руководство. 3-е изд. — СПб: Питер, 2008 – 368 с.
2. Рудницкий Л.В. Заболевания щитовидной железы. Лечение и профилактика . – СПб.: Питер, 2009. – 128 с.
3. Петунина Н.А., Трухина Л.В. Болезни щитовидной железы. – М: ГЭОТАР - Медиа, 2011. – 216 с.
4. Мкртумян А. М., Подачина С. В., Петунина Н. А. Заболевания щитовидной железы. Руководство для врачей. – М.: Медфорум, 2012. – 128 с.
5. Шулутко А.М., Семиков В.И., Ветшев П.С. Непальпируемые узловые образования щитовидной железы. – М.: Профиль – 2С, 2011. – 144 с.
6. Пфанненштиль П. Щитовидная железа / Петер Пфанненштиль, Лотар-Андреас Хотце, Вернер Шварц; пер. с нем. Л.А.Филимоновой. – М.: АСТ: Астрель, 2009. – 255 с.

7. М. И. Балаболкин, Е. М. Клебанова, В. М. Креминская. *Фундаментальная и клиническая тиреодология: Учебное пособие.* – М.: ОАО “Издательство “Медицина”, 2007. – 816 с.

8. Шустов С. Б., Баранов В. Л., Халимов Ю. Ш. *Клиническая эндокринология.* – М.: ООО “Издательство “Медицинское информационное агентство”, 2012.– 632 с.

9. Кеннеди Ли, Басу Ансу. *Диагностика и лечение в эндокринологии. Проблемный подход /Пер. с англ. Под ред. В.В.Фадеева.* – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 304 с.

10. Трошина Е. А. *Зоб.* – М. : ООО “Издательство “Медицинское информационное агентство”, 2012. – 336 с.

11. Паньків В. І. *Практична тиреоїдологія.* – Донецьк: Видавець Заславський О. Ю., 2011. – 224 с.

12. Трунин Е.М. *Диффузный токсический зоб. Комплексная диагностика, консервативная терапия, хирургическое лечение.* - СПб.: ЭЛБИ-СПб, 2006. – 182 с.

13. *Клінічна ендокринологія: Підручник / В. М. Хворостінка, В. М. Лісовий, Т. А. Моїсеєнко, Л. В. Журавльова ; За ред. В.М. Хворостінки.* — К. : Медицина, 2009. — 544 с.

14. *Эндокринология: Учебник / Под ред. проф. П.М. Боднара.* – Винница: Нова Книга, 2007. – 344 с.

Тема 71. Пухлини мозкового та кіркового шарів наднирників. Аддісонова хвороба. Синдром Штейна-Левенталя (*6 год.*).

Практичне заняття (4 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування пухлин мозкового та кіркового шарів наднирників.

2. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування Аддісонової хвороби.

3. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування синдрому Штейна-Левенталя.

Завдання для самостійної роботи (2 год.):

Операції на мозковому та кірковому шарах наднирників, особливості проведення.

Рекомендована література:

1. Генри М. Кропнберг, Шломо Мелмед, Кеннет С. Полонски, П. Рид Ларсен. *Заболевания коры надпочечников и эндокринная артериальная гипертония.* – М., 2010. – 451 с.

2. Шустов С. Б., Баранов В. Л., Халимов Ю. Ш. *Клиническая эндокринология.* – М.: ООО “Издательство “Медицинское информационное агентство”, 2012.– 632 с.

3. Кеннеди Ли, Басу Ансу. *Диагностика и лечение в эндокринологии. Проблемный подход /Пер. с англ. Под ред. В.В.Фадеева.* – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 304 с.

4. Клінічна ендокринологія: Підручник / В. М. Хворостінка, В. М. Лісовий, Т. А. Моїсеєнко, Л. В. Журавльова ; За ред. В.М. Хворостінки. — К. : Медицина, 2009. — 544 с.

5. Ендокринологія: Учебник / Под ред. проф. П.М. Боднара. — Вінниця: Нова Книга, 2007. — 344 с.

6. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров , А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г. В. Книшова. — 2000. Т.1: Грудна хірургія. Серцево-судинна хірургія. Мікрохірургічні технології. Хірургія ендокринних залоз. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 535 с.

Тема 72. Контроль змістового модуля (1 год.).

Тема 73. Підсумковий модульний контроль (2 год.).

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Класифікація гострого апендициту (клінічна, морфологічна).
2. Особливості клінічного перебігу атипових форм гострого апендициту.
3. Диференціальна діагностика гострого апендициту з проривною виразкою шлунка і дванадцятипалої кишки, гострим холециститом, з гінекологічними захворюваннями.
4. Ускладнення гострого апендициту. Діагностика, лікування.
5. Типи апендектомії. Доступи до апендикулярного відростку.
6. Апендикулярний абсцес. Клініка, діагностика, лікування.
7. Апендикулярний інфільтрат. Клініка, діагностика, лікування.
8. Апендикулярний перитоніт. Клініка, діагностика, лікування.
9. Класифікація кишкової непрохідності.
10. Основні клінічні симптоми та діагностика гострої кишкової непрохідності.
11. Клініка та діагностика обтураційної та странгуляційної кишкової непрохідності.
12. Клініка, діагностика і лікування спастичної та паралітичної кишкової непрохідності.
13. Злукова кишкова непрохідність. Класифікація. Діагностика. Лікування.
14. Інвагінація. Види. Діагностика. Лікування.
15. Передопераційна підготовка при гострій кишковій непрохідності.
16. Способи інтубації кишечника при гострій кишковій непрохідності.
17. Післяопераційне ведення хворих з гострою кишковою непрохідністю.
18. Види та клінічні ознаки защемленої грижі.
19. Основні етапи операції при защемленій грижі.
20. Грижа Ріхтера. Характеристика. Діагностика. Лікування.
21. Методи оперативного лікування защемлених гриж.
22. Передопераційна підготовка та введення післяопераційного періоду при защемлених грижах.
23. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина гострого панкреатиту.
24. Діагностика гострого панкреатиту.
25. Ускладнення гострого панкреатиту, їх діагностика.

26. Клініко-діагностичні програма при гострому панкреатиті.
27. Методи консервативного лікування гострого панкреатиту.
28. Види оперативних втручань при гострому панкреатиті.
29. Етіологія, патогенез, класифікація та клініка гострого холециститу.
30. Діагностика і лікування гострого холециститу.
31. Холецистектомія. Типи і основні етапи операції.
32. Методи інтраопераційної ревізії жовчних шляхів.
33. Ускладнення гострого холециститу, їх діагностика.
34. Холедохолітіаз. Клініка, діагностика, лікування.
35. Холангіт, діагностика, лікування.
36. Типи внутрішнього та зовнішнього дренивання позапечінкових жовчних проток.
37. Рентгенологічні методи обстеження поза печінкових жовчних шляхів.
38. Невідкладна діагностична програма при гастродуоденальній кровоточивій виразці.
39. Консервативні засоби лікування при гастродуоденальній кровоточивій виразці.
40. Паліативні операції при гастродуоденальній кровоточивій виразці.
41. Радикальні операції при гастродуоденальній кровоточивій виразці.
42. Синдром Мелорі-Вейса, клініка, діагностика, тактика лікування.
43. Визначення ступенів анемії хворих при шлунково-кишкових кровотечах.
44. Основні клінічні ознаки, фази клінічного перебігу проривної виразки.
45. Атипові та прикриті перфорації виразки шлунка і дванадцятипалої кишки. Особливості клінічного перебігу.
46. Діагностична програма при проривній виразці.
47. Паліативні операції при проривній виразці.
48. Радикальні операції при проривній виразці.
49. Консервативне лікування проривної виразки (метод Тейлора).
50. Ускладнення після операцій з приводу проривної виразки шлунка та дванадцятипалої кишки. Клініка, діагностика та лікування.
51. Диференційна діагностика шлунково-кишкових кровотеч. Визначення крововтрати.
52. Кровотечі з варикозно розширених вен стравоходу. Причини, клініка. Застосування зонда Блекмора.
53. Типи резекцій при виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки.
54. Вибір методу хірургічного лікування виразкової хвороби дванадцятипалої кишки
55. Класифікація хвороб оперованого шлунка за Б.В.Петровським.
56. Причини виникнення та теорії демпінг-синдрому. Діагностика.
57. Клінічні варіанти перебігу демпінг-синдрому. Тактика лікування в залежності від ступеня важкості.
58. Рентгенологічні і клінічні критерії оцінки ступеня тяжкості демпінг-синдрому.
59. Консервативне лікування демпінг-синдрому.
60. Показання до оперативного лікування демпінг-синдрому. Типи операцій.

61. Синдром привідної петлі. Причини, класифікація, клініка, діагностика.
62. Пептична виразка гастроентероанастомозу: причини, ускладнення, діагностика. Типи оперативних втручань.
63. Види ваготомії, характеристика. Показання, протипоказання до їх виконання.
64. Поняття про синдром Золінгера-Еллісона. Діагностика. Оперативне лікування.
65. Синдром привідної петлі. Діагностика. Способи оперативного лікування.
66. Пептична виразка гастроентероанастомозу. Причини, діагностика і лікування.
67. Теорії демпінг-синдрому. Клінічні прояви. Діагностика. Хірургічне, консервативне лікування демпінг-синдрому.
68. Поняття про синдром Золінгера-Еллісона. Хірургічне, консервативне лікування.
69. Радикальні та паліативні методи оперативних втручань при стенозі виходу зі шлунка.
70. Пенетруюча виразка дванадцятипалої кишки. Клініка, діагностика.
71. Органозберігаючі операції при виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки.
72. Класифікація післяхолецистектомічного синдрому за О.О.Шалімовим.
73. Клінічні прояви післяхолецистектомічного синдрому
74. Інструментальні методи дослідження при післяхолецистектомічному синдромі.
75. Типи зовнішнього та внутрішнього дронування жовчних проток.
76. Рубцеві стриктури жовчовивідних шляхів. Діагностика. Типи операцій.
77. Диференціальна діагностика механічної жовтяниці.
78. Класифікація механічних жовтяниць за причинами та рівнем перешкоди. Особливості передопераційної підготовки хворих.
79. Особливості передопераційної підготовки хворих з жовтяницями. Попередження холемічних кровотеч.
80. Холедохолітиаз, холангіт. Клініка, діагностика та лікування.
81. Жовчні нориці. Етіологія, клініка, діагностика та лікування.
82. Етіологічні фактори розвитку цирозу печінки. Діагностика.
83. Класифікація портальної гіпертензії. Клініка.
84. Методи обстеження хворих з портальною гіпертензією.
85. Показання до хірургічного лікування портальної гіпертензії. Види операцій.
86. Хірургічні методи лікування портальної гіпертензії.
87. Синдром Бадда-Хіарі. Клініка, діагностика та лікування.
88. Етіологія, патогенез, класифікація хронічного панкреатиту. Клініка.
89. Інструментальні методи дослідження при хронічному панкреатиті.
90. Консервативне лікування хронічного панкреатиту.
91. Операції на підшлунковій залозі та протоках при хронічному панкреатиті.
92. Класифікація кіст підшлункової залози. Методи діагностики.

93. Причини виникнення, клініка та діагностика нориць підшлункової залози.
94. Класифікація захворювань щитоподібної залози.
95. Методи обстеження щитоподібної залози.
96. Основні симптоми тиреотоксикозу.
97. Передопераційна підготовка хворих на тиреотоксикоз.
98. Показання до операції та типи операцій при тиреотоксичному зобі.
99. Тиреотоксичний зоб. Класифікація. Консервативне лікування.
100. Лабораторні та інструментальні методи діагностики захворювань щитовидної залози.
101. Хірургічне лікування токсичного зобу. Ведення післяопераційного періоду.
102. Тиреоїди та струміти. Зоб Ріделя і Хашімото. Клініка, діагностика та лікування.
103. Лабораторні методи визначення функції щитовидної залози.
104. Інструментальні методи в діагностиці захворювань товстої і прямої кишки.
105. Класифікація, клініка, діагностика та лікування геморою.
106. Гострі парапроктити. Тактика і методи хірургічного лікування.
107. Класифікація, клініка, діагностика та хірургічне лікування нориць прямої кишки.
108. Хірургічне лікування хронічних парапроктитів.
109. Етіологія, патогенез облітеруючого атеросклерозу та ендартеріїту нижніх кінцівок.
110. Класифікація хронічної ішемії при облітеруючому атеросклерозі.
111. Ускладнення облітеруючого атеросклерозу артерій нижніх кінцівок.
112. Етіологія, патогенез, діагностика синдрому Лериша.
113. Визначення, клініка та методи хірургічного лікування синдрому Лериша.
114. Сучасні методи оперативного лікування облітеруючих захворювань артерій.
115. Хірургічне лікування облітеруючого атеросклерозу.
116. Консервативне лікування облітеруючих захворювань артерій нижніх кінцівок.
117. Причини емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.
118. Клінічна характеристика емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.
119. Класифікація гострої ішемії нижніх кінцівок за В.С. Савельєвим.
120. Диференціальна діагностика емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.
121. Хірургічна тактика та методи оперативного лікування емболії магістральних артерій.
122. Методи оперативного лікування гострого тромбозу магістральних артерій.
123. Ускладнення після операцій на магістральних артеріях.
124. Причини виникнення, класифікація тромбемболії легеневої артерії (ТЕЛА).

125. Діагностика, клінічна картина та лікування тромбемболії легеневої артерії (ТЕЛА).
126. Методи профілактики тромбемболії легеневої артерії (ТЕЛА).
127. Консервативне лікування ТЕЛА.
128. Антикоагулянти, фібринолітичні і тромболітичні препарати.
129. Етіологія та патогенез варикозного розширення вен. Клініка.
130. Класифікація хронічної венозної недостатності.
131. Ускладнення варикозної хвороби, їх діагностика, лікування.
132. Консервативне лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок.
133. Оперативне лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок.
134. Профілактика варикозної хвороби нижніх кінцівок.
135. Етіологія та патогенез тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
136. Клінічні прояви гострого тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
137. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних і глибоких вен
138. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних вен і бешихи.
139. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних вен і лімфангіту.
140. Консервативне лікування тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
141. Оперативне лікування тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
142. Етіологія і патогенез тромбозу глибоких вен нижніх кінцівок.
143. Діагностика та клінічні прояви тромбозу вен гомілок.
144. Діагностика та клінічні прояви ілеофеморального тромбозу.
145. Етіологія, патогенез та діагностика тромбозу нижньої порожнистої вени.
146. Клініка та лікування тромбозу нижньої порожнистої вени.
147. Етіологія, клініка і діагностика синдрому Педжета-Шретера.
148. Лікування синдрому Педжета-Шретера.
149. Етіологія, патогенез та діагностика ПТФС.
150. Особливості венозної гемодинаміки у хворих з ПТФС.
151. Клінічна характеристика і лікування склеротичної форми ПТФС.
152. Клінічна характеристика і методи лікування різних форм ПТФС.
153. Диференціальна діагностика ПТФС і лімфостазу.
154. Консервативне лікування ПТФС.
155. Показання та особливості оперативного лікування ПТФС.
156. Етіологія і патогенез лімфостазу.
157. Клінічна характеристика, діагностика, диференційна діагностика лімфедми.
158. Показання та методи консервативного лікування лімфостазу.
159. Види оперативних втручань, спрямованих на відновлення відтоку лімфи.
160. Абдомінальний ішемічний синдром. Етіологія, клініка, діагностика та лікування.
161. Класифікація, клінічна картина діафрагмальних гриж.
162. Клінічні прояви, діагностика та лікування релаксації діафрагми.
163. Ахалазія стравоходу. Клініка, діагностика.
164. Показання, протипоказання та методи оперативного лікування ахалазії кардії.
165. Етіологія, патогенез та діагностика дивертикулу стравоходу.

166. Хірургічні доступи та методи оперативного лікування при дивертикулі стравоходу.
167. Класифікація та клінічні стадії опіку стравоходу.. Невідкладна допомога..
168. Консервативне та хірургічне лікування опіків стравоходу.
169. Етіологія та патогенез гострого абсцесу легень.
170. Клінічні форми гангрен легень, їх діагностика.
171. Консервативне та оперативне лікування гострого абсцесу легень.
172. Бронхоектатична хвороба. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика.
173. Особливості ведення хворих після оперативних втручань на легенях.
174. Етіологія, патогенез, лікування тактика хронічного абсцесу легень.
175. Причини виникнення, види та діагностика ускладнень гострого абсцесу легень.
176. Тактика лікування ускладнень гострого абсцесу легень.
177. Гостра емпієма плеври. Етіологія, патогенез, клініка.
178. Діагностика та особливості лікування гострої емпієми плеври.
179. Етіологія і патогенез піопневмотораксу. Діагностика.
180. Клініка і діагностика обмеженого піопневмотораксу.
181. Етіологія, патогенез, клініка і діагностика хронічної емпієми плеври.
182. Лікувальна тактика та хірургічне лікування хронічної емпієми плеври.
183. Диференціальна діагностика хронічної і гострої емпієми плеври.
184. Особливості консервативного лікування піопневмотораксу.
185. Класифікація, клініка, та діагностика пухлин середостіння.
186. Етіологія, патогенез, діагностика та клініка гострого медіастеніту.
187. Лікування гострого медіастеніту.
188. Тактика лікування хворих з ятрогенним пошкодженням стравоходу.
189. Кісти легенів. Клініка, діагностика та лікування.
190. Причини, клініка та діагностика гемотораксу. Невідкладна допомога.
191. Клініка, діагностика та лікування хвороб дуги аорти.
192. Причини, клініка і діагностика відкритого та закритого пневмотораксів.
193. Консервативне та оперативне лікування гемотораксу.
194. Класифікація ран.
195. Фази ранового процесу.
196. Первинна та вторинна хірургічна обробка ран.
197. Хірургічні шви.
198. Методи зупинки кровотечі.
199. Класифікація шоку.
200. Загальні клінічні ознаки шоку.
201. Лікувальні заходи та їх послідовність при різних видах шоку.
202. Класифікація, клінічні прояви, діагностика ушкоджень живота.
203. Принципи лікування закритих та відкритих ушкоджень живота.
204. Класифікація пошкоджень легень і плеври.
205. Методи дослідження хворих з пошкодженнями легень і плеври.
206. Переломи ребер, флотуючий перелом ребер.
207. Пневмоторакс, визначення, класифікація, діагностика та лікування.
208. Гемоторакс, визначення, класифікація, діагностика та лікування.

209. Невідкладна допомога постраждалим з травмами грудної клітки.
210. Класифікація опіків за глибиною ураження.
211. Особливості перебігу та лікування хімічних опіків.
212. Хірургічне лікування опікових поверхонь.
213. Опікова хвороба, патогенез, способи лікування.